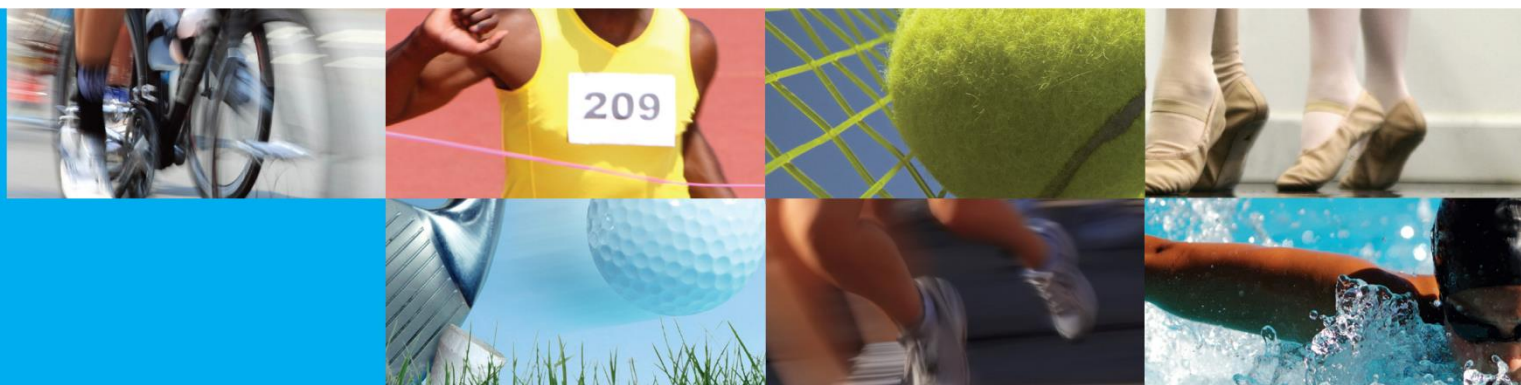

Aangepast sporten in Noord-Brabant: Sportagenda 2016-2019

Input voor een gezamenlijk plan van aanpak

Vera Scholten

Nienke Lammertink

Caroline van Lindert

Paul Hover

Aangepast sporten in Noord-Brabant: Sportagenda 2016-2019

Input voor een gezamenlijk plan van aanpak

in opdracht van provincie Noord-Brabant

**Vera Scholten, Nienke Lammertink, Caroline van Lindert en Paul
Hover**

Mulier Instituut
sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek

*Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | I www.mulierinstituut.nl
E info@mulierinstituut.nl | T @mulierinstituut*

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	7
1.1	Literatuurscan	7
1.2	Inspiratiesessies aangepast sporten	7
1.3	Quick scan vraag en aanbod sportloketten	8
1.4	Leeswijzer	8
2.	Stimulering deelname aangepast sporten	9
2.1	Ervaren belemmeringen	9
2.2	Aanbevelingen gericht op persoonlijke belemmeringen	10
2.3	Aanbevelingen gericht op omgevingsbelemmeringen	11
3.	Inspiratiesessies aangepast sporten	15
3.1	Ochtendsessie	15
3.2	Middagsessie aangepast sporten	23
4.	Conclusie	27
5.	Referenties	29
	Bijlage I: aanwezigen ochtend- en middagbijeenkomst	31
	Bijlage II: betekenis van sporten voor deelnemers van middagbijeenkomst	32
	Bijlage III: vragenlijst telefonische interviews sportloketten	33
	Bijlage IV: resultaten telefonische interviews sportloketten	36
	Bijlage V: doelstellingen	44
	Bijlage VI: resultaten sessies kennisontwikkeling en -deling	46
	Bijlage VII: resultaten sessies netwerkvorming	48
	Bijlage VIII: resultaten sessies communicatie	51

1. Inleiding

Tussen 2012 en 2016 is het Sportplan Brabant 2016 uitgevoerd (Hover, Van der Roest & Van der Poel, 2016). Daarmee werd beoogd om een positieve bijdrage te leveren aan de ruimtelijke en economische doelen van Brabant. Mede door de provinciale investeringen zijn vernieuwende (top)sportaccommodaties gerealiseerd, konden aansprekende sportevenementen worden georganiseerd, kregen topsporters en talenten ondersteuning en is ingezet op stimulering van de sportdeelname van mensen met een beperking. De uitvoering van dit beleid heeft resultaat gehad en de vruchten daarvan zullen ook de komende jaren nog worden geplukt. Van de bijbehorende activiteiten, prestaties en effecten is door het Mulier Instituut verslag gedaan in de monitor Sportplan Brabant 2016 (0-, 1- en 2-meting) (Hover, Reijgersberg & Van der Poel, 2016; Hover, Van der Werff & Reijgersberg, 2016).

Medio 2016 is nieuw sportbeleid vastgesteld. De provincie heeft in het kader van dit nieuwe beleid onderzoek uit laten voeren door het Mulier Instituut. Op het gebied van aangepast sporten voerde het Mulier Instituut drie deelonderzoeken/-activiteiten uit: een scan van nationale en internationale literatuur over aangepast sporten, de begeleiding van inspiratiesessies aangepast sporten en een belronde onder Brabantse sportloketten¹.

1.1 Literatuurscan

In het kader van het eerste deelonderzoek is de nationale en internationale (wetenschappelijke) literatuur gescand op belemmerende en stimulerende factoren voor aangepast sporten. Dit is uitgemond in een compacte beschrijving van effectieve interventies én condities waaronder sportdeelname van mensen met een beperking kan worden bevorderd, toegespitst op de Brabantse situatie. De resultaten van dit deelonderzoek zijn te vinden in hoofdstuk 2.

1.2 Inspiratiesessies aangepast sporten

Op 21 september 2016 heeft de provincie Noord-Brabant een tweetal bijeenkomsten georganiseerd met stakeholders uit de wereld van het aangepast sporten en bewegen: een ochtendsessie met vertegenwoordigers van de Brabantse sportloketten en Sportservice Noord-Brabant en een middagsessie, waarin naast de vertegenwoordigers van sportloketten, ook stakeholders van lokale, provinciale en landelijke organisaties uit de wereld van het aangepast sporten aanwezig waren. Het Mulier Instituut bereidde de sessies in goed overleg met de provincie inhoudelijk voor. In bijlage I is een deelnemerslijst opgenomen. In september 2015 vond een soortgelijke bijeenkomst plaats met stakeholders uit het aangepast sporten. Naar aanleiding van die bijeenkomst heeft het Mulier Instituut een advies uitgebracht voor het nieuwe provinciale sportbeleid.

¹ Met sportloketten worden de organisaties bedoeld die in de regio het aangepast sporten ondersteunen.

Doel en opzet ochtendsessie

De ochtendsessie met Brabantse sportloketten vormde het startsein voor de gezamenlijke aanpak van sportloketten en provincie om meer mensen met een beperking in Brabant te laten sporten en bewegen. Doel was te komen tot activiteiten die in gezamenlijkheid (sportloketten en provincie samen) kunnen worden opgepakt.

Tijdens de ochtendsessie is aan de hand van de belronde die het Mulier instituut voorafgaand heeft gehouden (zie ook hoofdstuk 3) met sportloketten de huidige stand van zaken met betrekking tot de loketten doorgesproken. Het Mulier Instituut presenteerde kort *facts & figures* over aangepast sporten in Nederland en Brabant op basis van bestaand onderzoek. Er is gediscussieerd over de vraag wie tot de doelgroepen van de sportloketten behoren en wat de gezamenlijke doelstelling voor aangepast sporten in de provincie is. Dit met als doel om daar een gezamenlijke keuze in te maken. Zowel de ochtend- als middagsessie boden aanknopingspunten voor het vaststellen van de *key performance indicator* (KPI).

Doel en opzet middagsessie

Het doel van de middagbijeenkomst was lokale, provinciale en landelijke partijen deelgenoot te maken van de ambities van de provincie met aangepast sporten. Doel was tevens om vanuit de overtuiging dat alle aanwezigen partijen een zelfde doel nastreven, namelijk meer mensen met een beperking duurzaam aan het sporten en bewegen krijgen, gezamenlijk een aantal concrete acties te presenteren. Tijdens de voorstelronde kregen deelnemers de opdracht om in één regel te benoemen wat volgens hen de ideale wereld is als zij aan aangepast sporten denken. De antwoorden van de deelnemers hierop zijn te vinden in bijlage II. Tijdens de bijeenkomst is gesproken over kennisdeling en -ontwikkeling, hoe een versterkt en meer gestructureerd netwerk eruit kan zien en wat de mogelijkheden zijn voor een gezamenlijke communicatie. Per onderwerp vond driemaal een sessie plaats met andere deelnemers. De resultaten zijn plenair samengevat en komen in hoofdstuk 3 aan bod.

1.3 Quick scan vraag en aanbod sportloketten

Tot slot zijn via een belronde onder vertegenwoordigers van de Brabantse sportloketten en een vertegenwoordiger van Sportservice Noord-Brabant de vraag, het aanbod en de ‘matches’ bij Brabantse sportloketten geïnventariseerd. De loketten zijn bevraagd over de grootte van het geregistreerde aanbod (aantal partners, sporttakken), grootte van de geregistreerde vraag (aantal personen, aantal ‘matches’) en een cijfermatig oordeel over enkele relevante kwesties zoals de matches en de bekendheid. In bijlage III is de vragenlijst toegevoegd. In hoofdstuk 3 beschrijven we kort de belangrijkste resultaten van de belronde zoals gepresenteerd tijdens de ochtendsessie. Zie verder bijlage IV voor een uitgebreid overzicht.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de resultaten van de literatuurscan gepresenteerd en is uiteengezet onder welke condities sportdeelname van mensen met een beperking kan worden bevorderd. In hoofdstuk 3 zijn de uitkomsten van de inspiratiesessies beschreven. Hoofdstuk 4 sluit af met een conclusie, waarbij de rol van de provincie wordt besproken.

2. Stimulering deelname aangepast sporten

Op basis van een quick scan van de nationale en internationale (wetenschappelijke) literatuur beschrijven we in dit hoofdstuk belemmeringen die mensen met een beperking bij sportdeelname ervaren, en geven we aanbevelingen om sportdeelname onder mensen met een beperking te stimuleren. Daarbij focussen we waar mogelijk op effectieve interventies én condities waaronder sportdeelname van mensen met een beperking bevorderd kan worden. We pretenderen hierbij geen volledigheid. Bronvermeldingen zijn opgenomen in de literatuurlijst en waar mogelijk zijn de hyperlinks in de voetnoten opgenomen.

2.1 Ervaren belemmeringen

In onderzoek naar sportdeelname van mensen met een beperking wordt veelal een onderscheid gemaakt naar persoonlijke en omgevingsbelemmeringen die mensen met een beperking ervaren bij sport- en beweegdeelname (Buffart, Westendorp, Van den Berg-Emons, Stam & Roebroek, 2009; Verschuren, Wiaart, Hermans & Ketelaar, 2002; Von Heijden, Van den Dool, Van Lindert & Breedveld, 2013).^{2 3 4}

Zo ervaren mensen met een beperking bij sporten vaak persoonlijke belemmeringen als:

- Gebrek aan energie en motivatie;
- Gevoelens van ongemakkelijkheid en schaamte;
- Angst voor complicaties.

Als omgevingsbelemmeringen worden vaak genoemd:

- Gebrek aan deskundigheid (tijdens het sporten);
- Gebrek aan informatie en mogelijkheden;
- Ontevreden met de sportomgeving;
- Gebrek aan financiële middelen;
- Vervoersproblemen

Gezien de verscheidenheid binnen en tussen verschillende soorten beperkingen en de mate waarin de beperking iemands dagelijks leven beïnvloedt, is het niet mogelijk om met een totaalpakket de sport- en beweegdeelname van mensen met een beperking te bevorderen. Er zal dan ook maatwerk moeten worden geleverd om de deelname van de verschillende doelgroepen te stimuleren (Van Lindert, De Jong & Van den Dool, 2008).⁵

²

<http://www.ingentaconnect.com/contentone/mjl/sreh/2009/00000041/00000011/art00004?crawler=true&mimetype=application/pdf>

³

https://www.researchgate.net/profile/Olaf_Verschuren/publication/223976192_Identification_of_Facilitators_and_Barriers_to_Physical_Activity_in_Children_and_Adolescents_with_Cerebral_Palsy/links/5539f4b20cf247b858814d7f.pdf

⁴

[http://www.onbeperktportief.nl/sites/default/files/corporate-files/zorg/zo_kan_het_ook/ARK1311%20Boek%20-%20\(on\)%20beperkt%20sportief%20BW_LR.pdf](http://www.onbeperktportief.nl/sites/default/files/corporate-files/zorg/zo_kan_het_ook/ARK1311%20Boek%20-%20(on)%20beperkt%20sportief%20BW_LR.pdf)

⁵ Geen link beschikbaar

2.2 Aanbevelingen gericht op persoonlijke belemmeringen

Persoonlijke aanpak door mensen in sleutelposities

Voor mensen met een beperking spelen informatievoorziening en voorlichting een belangrijke rol (Van Lindert et al., 2008).⁵ Mensen in sleutelposities in de sociale omgeving van mensen met een beperking, zoals familieleden, vrienden en kennissen, kunnen ingeschakeld worden om maatwerk te leveren en sportdeelname te stimuleren. Deze sleutelfiguren moeten dan ook van goede informatie worden voorzien over de betekenis van sport voor mensen met een beperking en de sportmogelijkheden die er zijn. Wellicht kunnen de sportloketten in de provincie Noord-Brabant hierbij een rol spelen. Daarnaast kunnen professionals uit de gezondheidszorg een belangrijke rol spelen bij het vergroten van de kennis over de fysieke mogelijkheden en kunnen begeleiders (van o.a. woonvoorzieningen en zorginstellingen) belangrijk zijn, door positief tegenover sport te staan, bij het vergroten van de interesse en motivatie om te gaan sporten (Van Lindert et al., 2008).⁵

Inzetten van beweegmaatjes of begeleidend consulent

Wat samenhangt met de vorige aanbeveling, is het inzetten van een beweegmaatje of begeleidend consulent. Voor mensen met een beperking die veel op zichzelf zijn aangewezen, maar wel willen sporten, kan een beweegmaatje een goede oplossing zijn (Hermens, Los & Jansma, 2015).⁶ Sociale steun om deel te nemen aan sportactiviteiten blijkt voor meerdere doelgroepen een belangrijke factor voor sportdeelname te zijn. Het inzetten van een beweegmaatje kan vooral van belang zijn voor kinderen en mensen met een verstandelijke beperking (Van Lindert et al., 2008).⁵ Op lokaal niveau is het bijvoorbeeld mogelijk dat een vrijwilliger (of een groep vrijwilligers om de beurt) mee sport of begeleiding biedt. Voor mensen met een chronische aandoening kan ondersteuning tijdens het sporten ook extra van belang zijn wanneer zij het gebrek aan energie en de aanwezigheid van pijn en angst als belangrijke belemmeringen ervaren om te sporten (Groothuis & Preller, 2016).⁷ De sportloketten in de provincie Noord-Brabant zouden een rol kunnen spelen bij het koppelen van vrijwilligers aan sporters.

Laat mensen met beperking op een laagdrempelige wijze kennis maken met sport

Door mensen met een beperking eerst op een laagdrempelige manier (makkelijk toegankelijk) kennis te laten maken met sport, kan verwacht worden dat belemmeringen als angst, schaamte en gebrek aan motivatie worden verminderd. Op deze wijze kunnen zij uiteindelijk structureel deelnemen aan beweeg- en sportmogelijkheden. Een interventie die zich dit ten doel heeft gesteld is 'Kies je aangepast sporten'. Lokale sportaanbieders werden gevraagd om kennismakingslessen aan te bieden aan minder valide mensen tussen 6 en 65 jaar (Sport & bewegen in de buurt, z.j.).⁸ Doel van dit sportstimuleringsprogramma was dat deelnemers zich goed (gaan) voelen bij sporten en dat sporten en bewegen dan ook een dagelijks onderdeel van hun leven wordt.

⁶
http://www.verwey-jonker.nl/doc/vitaliteit/150309_114022_Sport4All_NH_LK_Web.pdf

⁷
<http://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=6403&m=1460618759&action=file.download>

⁸
<http://www.netwerkinbeweging.nl/interventies/overzicht/21755>

2.3 Aanbevelingen gericht op omgevingsbelemmeringen

Aansluiten bij locatie van de doelgroep

Het verdient aanbeveling om bij de ontwikkeling van sportaanbod aansluiting te zoeken bij de sociale omgeving van de doelgroep of de voorzieningen waar zij gebruik van maken (Von Heijden et al., 2013; Van Lindert, 2008).^{4,5} Meerdere (landelijke) interventies, gericht op de vindplaatsen (o.a. scholen speciaal onderwijs, zorg- en revalidatie-instellingen), lijken succesvol te zijn. Zo richtte het programma 'Revalidatie, sport en bewegen' zich op het structureel aanbieden van beweeg- en sportactiviteiten aan patiënten tijdens en na het revalidatieproces (F. Hoekstra & T. Hoekstra, 2016).⁹ Een ander voorbeeld van een landelijk stimuleringsprogramma, waarbij bij de ontwikkeling van sportaanbod direct aansluit op de voorzieningen waar mensen met een beperking gebruik van maken, is Special Heroes. Dit programma was erop gericht om kinderen in het speciaal onderwijs meer te laten sporten (Gehandicaptensport Nederland, 2013).¹⁰ Door de sportaanbieders sportactiviteiten tijdens de lessen aan te laten bieden, maakten de kinderen op school kennis met sport. In de volgende fase vonden de sportactiviteiten aansluitend aan schooltijd plaats (op de school of sportvereniging), waarna vervolgens de continuïteit van het programma en de sportdeelname van de leerling centraal stond. Toch blijkt dat de overstap naar een sportvereniging niet altijd eenvoudig is (Van den Dool, Van Lindert, Smits & Breedveld, 2013).¹¹

Vaker wordt het belang van het aanbieden van sportactiviteiten of programma's op geschiktere tijden, zoals onder schooluren of aansluitend aan school, onderschreven (o.a. Verschuren et al., 2012).³ Op deze wijze worden families in staat gesteld om de sport- en beweegactiviteiten in hun tijdschema te laten passen. Tevens worden problemen met transport, vaak een grote belemmering bij mensen met een beperking, verminderd.

Ook combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches kunnen zorgen voor meer sport- en beweegaanbod in de nabije omgeving van mensen met een beperking. Zij kunnen een verbinding maken tussen sport- en beweegaanbieders en andere sectoren als zorg en onderwijs (Van Lindert, Terpstra, Pulles & Schootemeijer, 2016; Pulles, Van Lindert, Van der Poel, 2015).^{12,13} Goed om te realiseren is dat niet alle mensen met een beperking via eerder genoemde voorzieningen of locaties kunnen worden bereikt. De grootste groep mensen met een beperking (volwassenen met een lichamelijke beperking of chronische

⁹
<http://www.onbeperktspportief.nl/sites/default/files/corporate-files/revalidatie/RSB/Formats/Onderzoeksrapportage%20ReSpAct%20Deel%20I.pdf>

¹⁰
<http://specialheroes.nl/sites/default/files/documents/pdf/Heroes%20EindevaluatieBinnenwerk.13def.pdf>

¹¹
<http://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=2507&m=1422883167&action=file.download>

¹²
<http://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=6198&m=1457349569&action=file.download>

¹³
<http://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=5438&m=1447763484&action=file.download>

ziekte) zal op andere wijzen moeten worden benaderd. Het is aan te bevelen de verbindingskracht van buurtsportcoaches in te zetten en de mogelijkheden via de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) bij gemeenten te onderzoeken, aansluiting te zoeken bij sociale wijkteams en andere voorzieningen waar deze groep gebruik van maakt.

Vergroten kennis sportaanbod onder doelgroep

Het is van belang dat mensen met een beperking goed worden voorgelicht over de sportmogelijkheden in hun omgeving. Uit onderzoek blijkt dat veel mensen met een beperking hier te weinig kennis van hebben of de ervaring hebben dat er te weinig sportaanbod in de omgeving is (Von Heijden et al., 2013; Van Lindert et al., 2008).^{4 5} Het verdient dan ook aanbeveling om over een (digitale) sportzoeker te beschikken waar het complete aanbod te vinden is. Uniek Sporten is zo'n digitale sportzoeker, die momenteel landelijk wordt uitgerold en ook in meerdere gemeentes in de provincie Noord-Brabant actief is. Daarnaast kunnen bij de omgeving van mensen met een beperking sportloketten worden opgericht om informatie te verschaffen, zoals in Noord-Brabant al het geval is. Zo zijn er ook op revalidatie-afdelingen van ziekenhuizen sportloketten opgezet waar de patiënten terecht kunnen met vragen op het gebied van sport en/of bewegen (F. Hoekstra & T. Hoekstra, 2016).⁹ De sport- en beweegconsulenten in de sportloketten kunnen de revalidanten verwijzen naar sportclubs of geven advies over actiever worden in het dagelijks leven.

Kennis over de doelgroep bij sportaanbieders

(On)deskundigheid van trainers of begeleiders wordt door mensen met een beperking vaak als een belemmering ervaren bij sport- en beweegdeelname (Buffart et al., 2009; Verschuren et al., 2012; Von Heijden et al., 2013).^{2 3 4} Het beschikken van kennis over de doelgroep onder sportaanbieders lijkt dan ook van groot belang te zijn. Verwacht kan worden dat mensen met een beperking eerder zullen (blijven) sporten als zij door de sportaanbieder op de juiste manier worden ontvangen. Het is dan ook belangrijk om de sport- en beweegaanbieders die aanbod (willen) verzorgen voor mensen met een beperking, te ondersteunen bij het vergaren van kennis. Zo kunnen op lokaal of regionaal niveau trainingen worden georganiseerd en moeten de sport- en beweegaanbieders ergens terechtkunnen met vragen over de doelgroep (Hermens et al., 2015).⁶

Groter bewustzijn van het belang van sport bij (zorg)instellingen en begeleiders

Het is belangrijk dat begeleiders in zorginstellingen hun cliënten motiveren om te sporten. Bij veel (zorg)instellingen staat sportdeelname echter niet centraal of is het niet opgenomen in het beleid. Begeleiders besteden hier dan ook niet altijd aandacht aan. Het beweegstimuleringsprogramma 'Zo kan het ook!' richtte zich op het beleid van woon- en dagvoorzieningen. Doel van dit programma was om de instellingen gericht beleid te laten voeren op het bevorderen van een actieve leefstijl van de cliënten (mensen met een verstandelijke beperking) en dat sport- en beweegaanbod voor de cliënten zowel toegankelijk als structureel is (Gehandicaptensport Nederland, 2012).¹⁴ Op deze manier kan structureel sporten en bewegen door mensen met een verstandelijke beperking gerealiseerd worden. Het verdient aanbeveling om ook in Brabant actief contact te leggen met zorginstellingen en na te gaan op welke wijze sport en bewegen al verankerd is in het beleid en/of de activiteiten van de instellingen. De sportloketten kunnen hier een rol in spelen, met eventueel de provincie als regisseur.

¹⁴

<https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=2311&m=1422883096&action=file.download>

Aanpassen sportaccommodaties

Ook de ontoegankelijkheid van sport- en beweegaccommodaties wordt als belemmering ervaren door mensen met een beperking. Het is dan ook van belang om deze accommodaties aan te passen op de verschillende doelgroepen die komen sporten. Zo bestaat er de 'Richtlijnen Toegankelijkheid Buitensportaccommodaties' waarin aanbevelingen worden gedaan voor de toegankelijkheid voor specifieke groepen mensen met een beperking (Richtlijnen Toegankelijkheid Buitensportaccommodaties, 2015).¹⁵ Deze concrete aanbevelingen richten zich op het gebied van bereikbaarheid van de sportaccommodatie, de voorzieningen, de bruikbaarheid van de wedstrijd- en sportruimten en de bruikbaarheid van nevenruimten. Tevens wordt hierbij onderscheid gemaakt tussen verschillende doelgroepen. Ook bestaat de app Sportdrempelvrij, waar mensen met een beperking sportaccommodaties kunnen beoordelen op hun toegankelijkheid. Deze app is overal in Nederland gratis te downloaden (zie hiervoor www.sportdrempelvrij.nl).

Betaalbaar sportaanbod

Mensen met een beperking hebben niet altijd veel geld te besteden, terwijl zij bij sportactiviteiten vaak meer kosten moeten maken dan een gemiddeld persoon. Het is dan ook van belang om sport- en beweegactiviteiten betaalbaar te maken voor mensen met een beperking. Dit kan worden gedaan door gemeentelijke subsidieregelingen, maar ook door het financieel ondersteunen van sportaanbieders die activiteiten aan deze doelgroep aanbieden (Von Heijden et al., 2013; Van Lindert et al., 2008).⁴⁵ Hierbij kan aansluiting worden gezocht bij lokaal Wmo-beleid. Special Heroes Nederland beheert de teamsportregeling, met financiering van het ministerie van VWS. Door deze vervoersregeling kunnen teamsporters met een ernstige lichamelijke beperking tegemoet worden gekomen in vervoerkilometers.

Bereikbaarheid

Transport is een grote belemmering voor mensen met een beperking die niet zelfstandig de sportvereniging kunnen bereiken. Het verdient dan ook aanbeveling om over goede vervoersvoorzieningen te beschikken. Een aantal provincies kent al een lokale vervoersregeling of denkt hier over na. Wellicht kunnen ook actieve, gezonde, en maatschappelijk betrokken gepensioneerden hierbij een rol spelen (Von Heijden et al., 2013).⁴

¹⁵

<http://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=5677&m=1450259727&action=file.download>

3. Inspiratiesessies aangepast sporten

3.1 Ochtendsessie

Tijdens de ochtendbijeenkomst met de Brabantse sportloketten zijn de resultaten van de telefonische interviews met de sportloketten gepresenteerd, de doelgroepen van de sportloketten afgebakend en hebben de sportloketten hun beoogde doelstellingen gedeeld. De resultaten zijn in de volgende paragrafen beschreven.

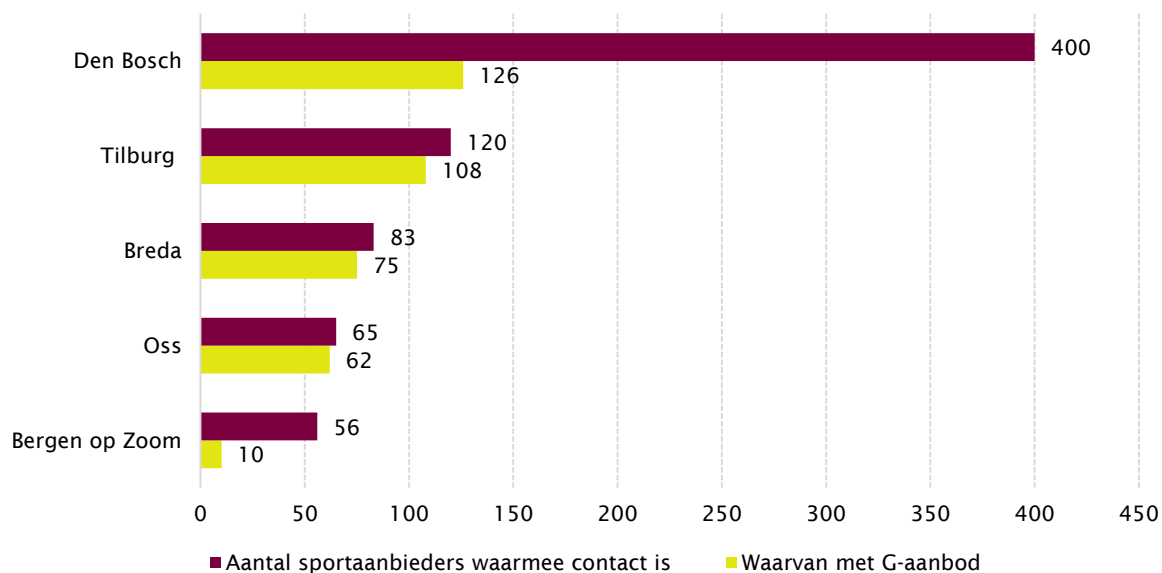
Stand van zaken vraag en aanbod sportloketten

Uit de telefonische interviews blijkt dat er (grote) verschillen zijn tussen de sportloketten met betrekking tot het aantal sportaanbieders en het aantal partners (naast sportaanbieders) waarmee contact is, het aantal sporthulpaanvragen dat wordt ingediend en het aantal matches.

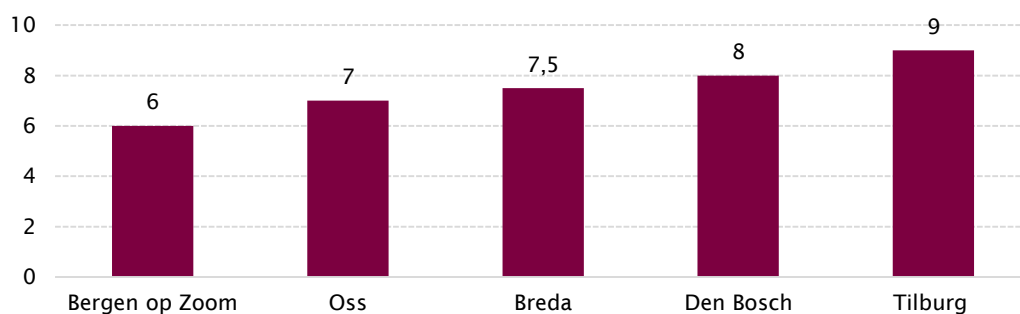
Aanbod

Uit de interviews blijkt dat het loket uit de regio Den Bosch veruit met de meeste sportaanbieders contact heeft (zie figuur 3.1) en dat het loket uit de regio Tilburg het dienstenaanbod van het sportloket met het hoogste cijfer beoordeelt (zie figuur 3.2).

Figuur 3.1 Aantal sportaanbieders waarmee de sportloketten contact hebben (in aantallen)

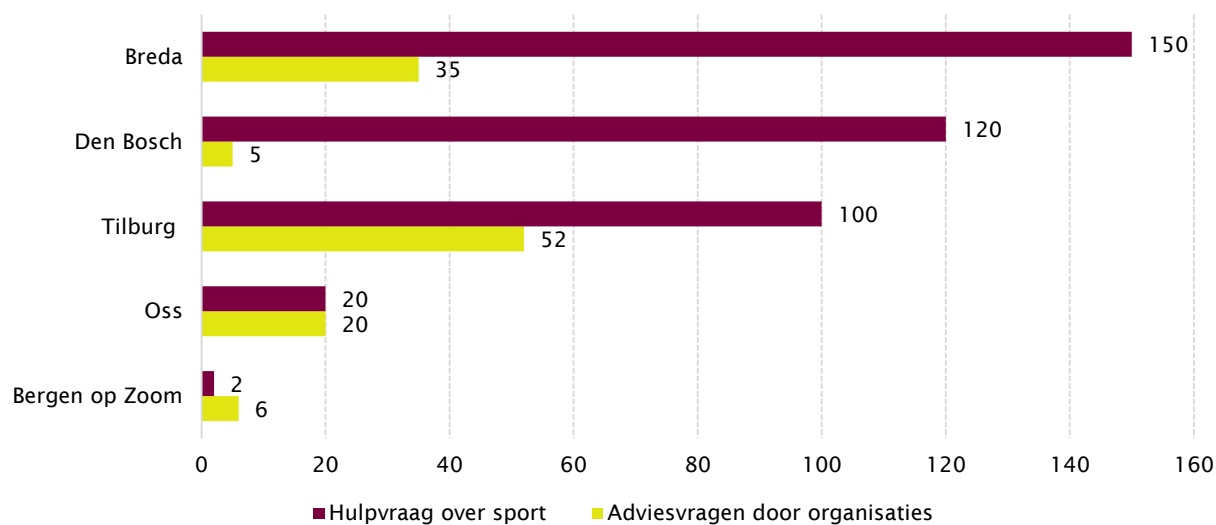
Figuur 3.2 Rapportcijfer voor het dienstenaanbod van het sportloket (van 0 tot 10)

Vraag

Het loket in de regio Breda heeft de meeste sporthulpvragen door de doelgroep ontvangen, terwijl het loket uit de regio Tilburg de meeste adviesvragen van organisaties heeft gekregen (zie figuur 3.3).

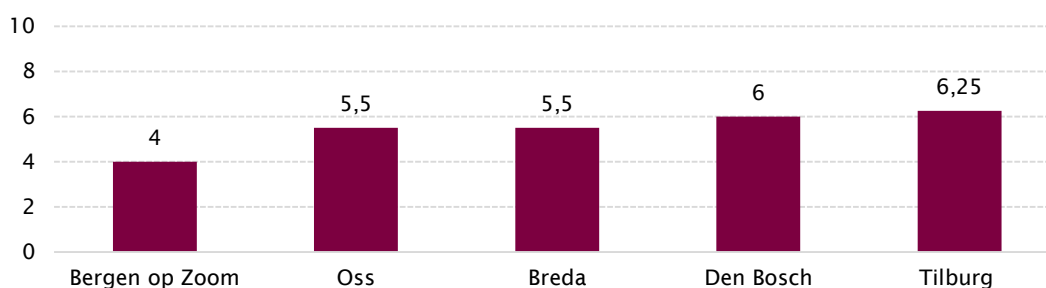
Figuur 3.3 Aantal sport- en adviesvragen die de loketten hebben ontvangen (in aantallen)

De sportloketten geven het gebruik van hun dienstenpakket een voldoende. Vier van de vijf sportloketten beoordelen dit met een zeven. Het sportloket Bergen op Zoom beoordeelt dit met een zes, aangezien zij nog niet zo lang bezig zijn (niet in figuur).

De bekendheid van de sportloketten wordt door de sportloketten het minst goed beoordeeld (zie figuur 3.4). Sportloketten beoordelen de bekendheid met een krappe voldoende of onvoldoende. Sportloketten willen de bekendheid vergroten via sociale media, advertenties, krantenartikelen, hun website, flyers of folders, het geven van voorlichting en deelname aan infomarkten of evenementen.

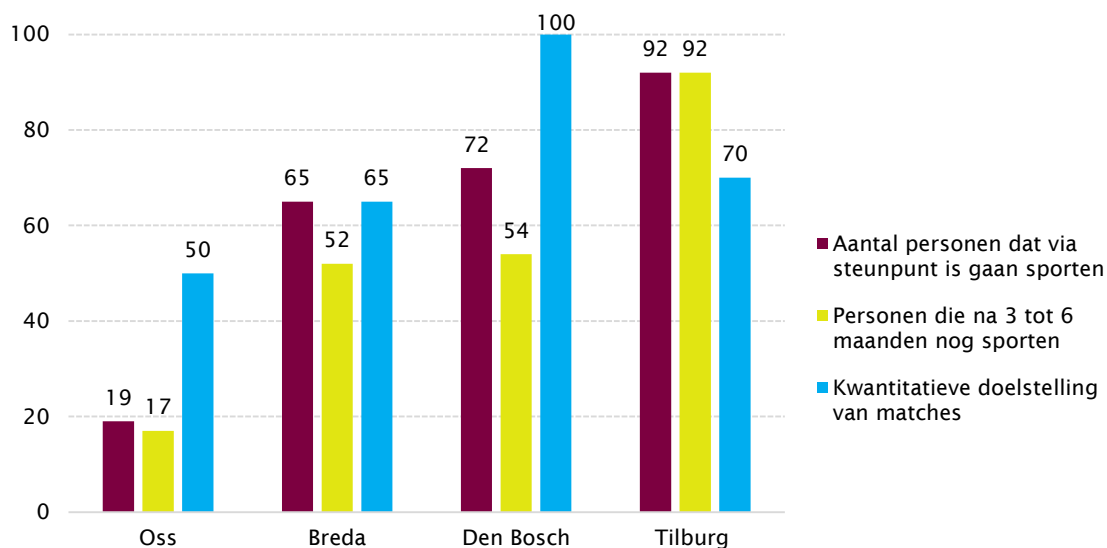
Figuur 3.4 Rapportcijfer bekendheid sportloket onder doelgroep en partners (0 tot 10)

Matches

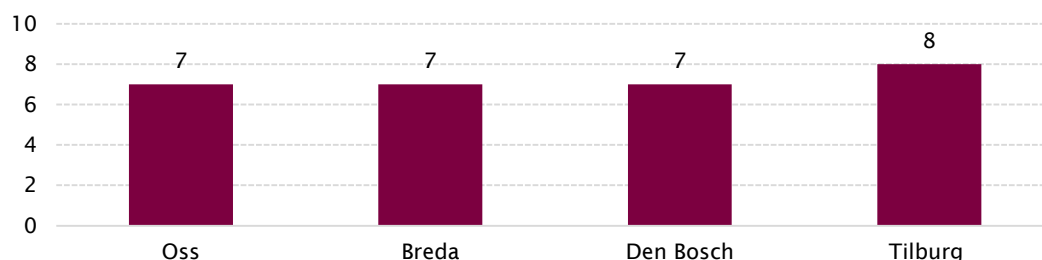
Bij het sportloket in de regio Tilburg vonden de meeste matches plaats tussen vraag en aanbod. Tevens sport het merendeel van deze personen na drie tot zes maanden nog (zie figuur 3.5). Het sportloket uit de regio Den Bosch heeft de hoogste kwantitatieve doelstelling met betrekking tot het aantal matches. Voor het sportloket in de regio Bergen op Zoom is het aantal matches niet bekend, aangezien dit sportloket pas begonnen is.

Figuur 3.5 Statistieken over het aantal matches per sportloket (in aantallen)

Het sportloket uit de regio Tilburg is ook het meest tevreden over het aantal matches (zie figuur 3.6). Het sportloket uit de regio Bergen op zoom heeft geen rapportcijfer gegeven vanwege het onbekende aantal matches.

Figuur 3.6 Rapportcijfer voor de tevredenheid over het aantal matches (0 tot 10)

De soms grote verschillen tussen sportloketten kunnen komen doordat de startdatum van sportloketten verschilt, doordat er verschillen zijn in de financiering/capaciteit van de sportloketten en door mogelijke verschillen in interpretatie van de vragen. Sommige sportloketten vinden een partij al een partner als ze af en toe contact hebben, terwijl andere sportloketten alleen de partijen waarmee ze samenwerken als partner zien.

Aan het eind van het telefoongesprek zijn de sportloketten ook gevraagd naar de belangrijkste successen en verbeterpunten. Sportloketten zien vooral de regionale afstemming en een gevarieerd sportaanbod als successen. De bekendheid van sportloketten, samenwerking met en tussen organisaties, en gericht behoefteonderzoek kunnen volgens de sportloketten nog worden verbeterd. In bijlage IV zijn de resultaten per sportloket weergegeven.

Afbakening doelgroepen

Uit de bijeenkomst met de sportloketten kwam naar voren dat de sportloketten te maken hebben met drie doelgroepen: een primaire, secundaire en tertiaire doelgroep.

Primaire doelgroep

De primaire doelgroep van de sportloketten bestaat volgens de loketten uit alle mensen met een beperking die belemmeringen ervaren om te gaan sporten en bewegen. De sportloketten formuleren deze doelgroep bewust zo breed, omdat zij beogen iedereen met een sportwens te willen helpen zodat niemand buiten de boot valt. Tegelijkertijd spreken zij zich erover uit dat binnen die brede afbakening de volgende doelgroepen specifiek aandacht vragen:

- Volwassenen die zelfstandig wonen (chronisch zieken of mensen met NAH¹⁶);
- Mensen met GGZ-problematiek (waaronder dementie en verwarde mensen);
- Mensen met een lichamelijke beperking (volwassenen);
- Mensen met een visuele en auditieve beperking (volwassenen).

Er is ook gesproken over mensen met multi-problematiek. Hiermee worden mensen bedoeld die meerdere problemen hebben (bijvoorbeeld fysiek en psychisch) én niet sporten en bewegen. De deskundigheid van sportcoaches op dit gebied moet worden verbeterd. Door ook specifieke doelgroepen te benoemen, willen de sportloketten voorkomen dat deze mensen tussen wal en schip belanden en bereiken dat hier extra op kan worden ingezet. Het zijn juist deze doelgroepen die niet vanzelfsprekend kunnen worden bereikt via bestaande voorzieningen als onderwijs en zorginstellingen.

Secundaire doelgroep

Tijdens de bijeenkomst is besproken dat de secundaire doelgroep van de sportloketten bestaat uit organisaties die in contact staan met de primaire doelgroep, zoals zorginstellingen en het Wmo-loket. Die organisaties zijn van belang om de primaire doelgroep te bereiken. Volgens de sportloketten kan vooral de verbinding tussen organisaties in de eerste- en tweedelijnszorg en de sportloketten worden verbeterd. Sportloketten krijgen bijna nooit een vraag vanuit deze hoek, terwijl die partijen wel met de doelgroep in contact staan. Mogelijk zijn artsen bang dat mensen niet goed begeleid worden. Het is dan van belang dat deze zorg wordt weggenomen. Sportloketten hebben contact gezocht met huisartsenverenigingen, maar zij geven geen vervolg aan dat contact. Volgens de sportloketten zou een digitale omgeving, waarbij de zorg kan aangeven dat de patiënt door het sportloket kan worden gebeld, verder kunnen worden uitgewerkt.

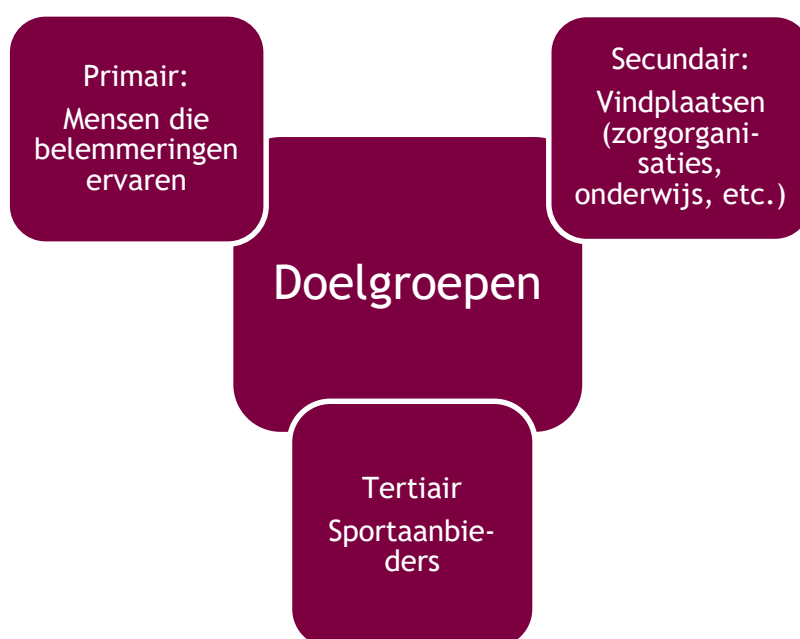
Tertiaire doelgroep

Tot slot bleek uit de bijeenkomst dat er nog een tertiaire doelgroep is die de steunpunten willen bereiken, namelijk de sportaanbieders. Sportloketten hebben met sportaanbieders contact om (aangepast) sportaanbod op te zetten. Sportaanbieders staan niet altijd open voor mensen met een beperking, vaak vanwege angst of onwetendheid. De sportloketten proberen daar verandering in te brengen. Volgens sportloketten hoeft niet altijd een aparte G-groep (voor mensen met een beperking of psychisch probleem) opgezet te worden, maar sportaanbieders moeten wel voor mensen met een beperking openstaan.

¹⁶ NAH staat voor Niet Aangeboren Hersenletsel.

De drie verschillende doelgroepen zijn in figuur 3.7 weergegeven. Om sportdeelname onder de primaire doelgroep te stimuleren, hebben sportloketten organisaties nodig die in verbinding staan met de doelgroep, zodat zij hen makkelijk kunnen bereiken. Om mensen die belemmeringen ervaren bij sport en bewegen aan het sporten te helpen, zijn de sportaanbieders ook van belang. Zij zouden open moeten staan voor mensen met een beperking. Daarom zien de sportloketten sportaanbieders als derde doelgroep. Om deze drie doelgroepen te bereiken, is voor een sportloket het hebben van een netwerk en een tijdsinvestering daarin van belang. Volgens de sportloketten kunnen meer verbindingen worden gelegd tussen sport- en beweegprogramma's en organisaties die contact hebben met de doelgroep (zoals met dementievriendelijke regio's).

Figuur 3.7 doelgroepen van de Brabantse sportloketten

Doelstelling

Tijdens de bijeenkomst met de sportloketten hebben de aanwezigen op briefjes doelen geschreven die zij met het sportloket zouden willen behalen. De doelen zijn onderverdeeld per onderwerp en in bijlage V beschreven. Doel van deze discussie was om een gezamenlijke doelstelling of KPI voor het aangepast sporten in de provincie Noord-Brabant te formuleren of daartoe een aanzet te doen.

De doelstellingen die de aanwezigen hebben geformuleerd, hebben vooral te maken met het sportaanbod, het verbinden van partijen, beweeggedrag van mensen met een beperking en het aantal matches. Doelstellingen met betrekking tot het sportaanbod en het verbinden van partijen zijn randvoorwaarden voor de doelen die te maken hebben met het beweeggedrag en het aantal matches.

Matches

Tijdens de bijeenkomst is met name ingegaan op een doelstelling voor het aantal matches van vraag en aanbod. Hierbij is de definitie van de matches van belang. Zijn de matches via de sportloketten gesloten of buiten de sportloketten om? Beide soorten matches zijn meetbaar (aan sportloketten of

sportaanbieders kan worden gevraagd hoeveel nieuwe mensen er zijn gaan sporten). Daarnaast is de duur van de match van belang: na hoeveel maanden sport iemand nog?

Enkele aanwezigen stelden voor een groeimodel te gebruiken voor het na te streven aantal matches: het eerste jaar 750 matches, het tweede jaar 1000 matches en het derde jaar een doel van 1250 matches. Volgens de sportloketten is een doelstelling van 1000 matches per jaar mogelijk, maar dan gaat het over matches die zowel via het sportloket als buiten het sportloket om zijn gevormd. Er is een sportloket dat al jaarlijks aan sportaanbieders vraagt hoeveel nieuwe mensen zijn gaan sporten. De sportloketten hebben behoefte aan een instrument om het aantal matches te meten en vragen daarbij de provincie om hulp. Het is van belang om te weten dat de middelen om matches te realiseren per sportloket verschillen. Afhankelijk van het aantal fte inzet en financiële middelen kan in het ene loket meer bereikt worden dan in het andere. Het is aan te bevelen om daar bij het monitoren van de realisatie van matches rekening mee te houden. Een van de aanwezigen pleit er voor om bij het stellen van doelen rekening te houden met de lokale situatie.

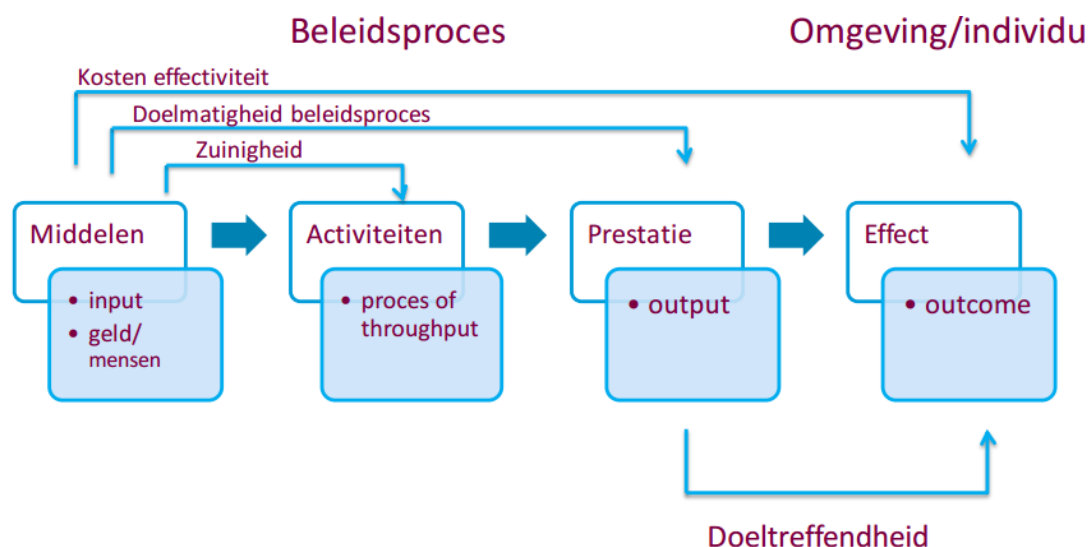
Volgens de sportloketten zou het aantal matches (zowel via het sportloket als buiten het sportloket om) kunnen worden vergroot door de bekendheid van de sportloketten te vergroten. De bekendheid van de sportloketten is te meten door middel van het aantal websitebezoeken.

De provincie Noord-Brabant gaat met de inbreng van de aanwezigen aan de slag en zal een voorstel doen.

Doelen op verschillende niveaus

Bij het categoriseren van de doelen viel het op dat de doelen op verschillende niveaus zijn geformuleerd. Sommige doelen zijn geformuleerd op het niveau van activiteiten, andere doelen zitten meer op het niveau van prestaties of effecten. In figuur 3.8 is een model gepresenteerd dat uitgaat van vier soorten prestatie-indicatoren op basis waarvan (overheids)beleid kan worden ontwikkeld en geëvalueerd. Dit model kan behulpzaam zijn bij het formuleren van doelstellingen voor aangepast sporten in de provincie Noord-Brabant en bij de monitoring en evaluatie van het beleid op verschillende niveaus. Het model loopt van *input* (middelen) via *proces* (activiteiten) naar *output* (prestaties) en uiteindelijk naar *outcome* (effect).

Figuur 3.8 MAPE-model

Bron: Bouckaert en Auwers, 1999; Bouckaert, 2005

Middelen

Het model begint bij middelen die nodig zijn voor het opstarten en uitvoeren van een proces of beleid, in dit geval een sportloket of het beleid ten aanzien van aangepast sporten in Brabant. Hierbij valt te denken aan de inzet van menskracht of geld dat nodig is om een sportloket op te starten en te laten functioneren. De middelen waarover een sportloket beschikt, verschillen per loket (het sportloket in de regio Bergen op Zoom krijgt bijvoorbeeld alleen subsidie van de provincie).

Activiteiten

Met de inzet van middelen komen de sportloketten tot de uitvoering van activiteiten om bepaalde prestaties te behalen. Bij activiteiten valt te denken aan de organisatie van een evenement of het verspreiden van flyers.

Prestaties

De activiteiten kunnen rechtstreeks leiden tot prestaties (zoals producten of diensten). Daarbij valt te denken aan indicatoren die telbaar zijn zoals bereik of hoeveelheid. Zo kan een evenement leiden tot een aantal geslaagde verbindingen met MEE-organisaties of met sportaanbieders, verandering van beeldvorming onder een aantal mensen of het bereiken van deelnemers. Het verspreiden van flyers kan leiden tot betrokkenheid onder een aantal mensen of meer matches tussen vraag en aanbod.

Effect

Tot slot kunnen de geleverde prestaties leiden tot effecten. Hierbij kan het gaan om veranderingen bij doelgroepen of in de samenleving. Een verandering in beeldvorming zou kunnen leiden tot integratie van mensen met een beperking bij sportverenigingen. Tijdens de ochtendsessie is vooral gesproken over de sport- en beweegdeelname van mensen met een beperking en de vraag in welke mate deze deelname in de provincie kan worden bevorderd.

Middelen, activiteiten en prestaties zijn relatief eenvoudig te meten of registreren, waardoor de doelen op deze niveaus zich ook wat gemakkelijker laten monitoren of evalueren. Wanneer we verder naar rechts kijken in het model en uitkomen bij effecten, komen we bij een niveau waarop doelen lastig

meetbaar zijn. Bij het stimuleren van de sport- en beweegdeelname gaat het om een proces van gedragsverandering en dat heeft tijd nodig. Doelen op effectniveau zullen dan ook niet op korte termijn zichtbaar zijn. Omdat op lokaal niveau diverse verstoringen invloed kunnen hebben op de sport- en beweegdeelname van mensen met een beperking, is het lastig om een direct verband te leggen tussen het werk van de sportloketten en het beleid van de provincie op het gebied van aangepast sporten en de eventueel waargenomen veranderingen in de sport- en beweegdeelname van mensen met een beperking. Het daarvoor benodigde wetenschappelijk onderzoek met voor- en nametingen en controlegroepen is in de meeste gevallen niet haalbaar en zeer kostbaar. Als de provincie en sportloketten doelen op het niveau van effecten formuleren, moet dan ook in het achterhoofd worden gehouden dat het lastig is om te beoordelen of het doel gehaald is.

Conclusie

Het advies is om aan de hand van het MAPE-model doelen te formuleren. Hoe verder naar rechts in het model wordt gekeken (richting effect), hoe moeilijker de aspecten te meten zijn en daardoor hoe lastiger het is om te evalueren of de doelstelling is behaald. Het aantal matches tussen vraag en aanbod is een indicator voor een doelstelling die meerdere malen door de sportloketten is benoemd. Het is van belang om voor de matches een duidelijke definitie te hebben. Om uitspraken te kunnen doen over of het gestelde doel is behaald, wordt geadviseerd om een meetinstrument te ontwikkelen. De sportloketten hebben hier behoefte aan en kunnen dan zelf indicatoren monitoren. Met een meetinstrument kan inzichtelijk worden gemaakt welke middelen sportloketten inzetten en welke resultaten eruit komen.

3.2 Middagsessie aangepast sporten

Tijdens de middagbijeenkomst vonden drie verschillende sessies plaats: een sessie over kennisontwikkeling en -deling, netwerkvorming en communicatie. Hiervoor waren naast vertegenwoordigers van de Brabantse sportloketten ook stakeholders uitgenodigd uit de wereld van het aangepast sporten en bewegen. De sessies met verschillende onderwerpen vonden driemaal plaats, elke keer met andere deelnemers. De resultaten van de sessies worden in de volgende paragrafen besproken.

Kennisontwikkeling en -deling

Tijdens de sessie ‘Kennisontwikkeling en -deling’ zijn ideeën uitgewisseld over welke kennis nodig is bij het streven naar een hogere sport- en beweegdeelname van mensen met een beperking in de provincie Noord-Brabant, welke bronnen daarvoor kunnen worden geraadpleegd en hoe kennis kan worden gedeeld en ontsloten. De sessie ‘Kennisontwikkeling en -deling’ vond driemaal met andere deelnemers plaats. De letterlijke resultaten van de drie sessies zijn samengevoegd in bijlage VI en worden hieronder toegelicht.

Conclusie

Uit de sessies blijkt dat er vooral behoefte is aan kennis over de mismatch tussen vraag en aanbod, goede voorbeelden en waar kennis of expertise kan worden gevonden. Er zijn onder de deelnemers veel initiatieven bekend, maar het is niet altijd duidelijk wat ze inhouden. Het kost tijd om kennis te vergaren en te delen. Bij alle drie de sessies werd aangekaart dat wensen en behoeften van mensen met een beperking inzichtelijk moeten zijn. De regio of provincie kan daar proactief op inspelen. Bronnen die kunnen worden geraadpleegd, zijn platformen zoals allesoversport.nl en Uniek Sporten. Via deze platformen kan kennis worden gedeeld.

Volgens de deelnemers is er al veel kennis aanwezig, maar is de informatie niet altijd voor iedereen beschikbaar of wordt het niet (actief) gedeeld. Verder is besproken dat mensen het wel niet opnieuw hoeven uit te vinden, maar geïnformeerd moeten worden over waar ze informatie over welke onderwerpen kunnen vinden. Het is van belang dat ervaringen worden vastgelegd en gedeeld. Organisaties hebben volgens de deelnemers van de sessies te maken met afscheidingen, waardoor mensen soms langs elkaar heen werken en informatie niet wordt gedeeld. Centrale coördinatie bij het vastleggen en delen van ervaringen en kennis is gewenst. Hierbij is een rol voor de provincie weggelegd.

Netwerkvorming

Tijdens de sessie 'Netwerkvorming' hebben de aanwezigen ideeën uitgewisseld over hoe het ideale netwerk rondom aangepast sporten in de provincie Noord-Brabant eruit zou kunnen of moeten zien, hoe dit past bij de huidige situatie en hoe dat kan worden bereikt. Deze sessie vond ook driemaal plaats, waarbij telkens een poging is gedaan om een netwerk te schetsen. De drie schetsen zijn te vinden in bijlage VII en worden hieronder toegelicht.

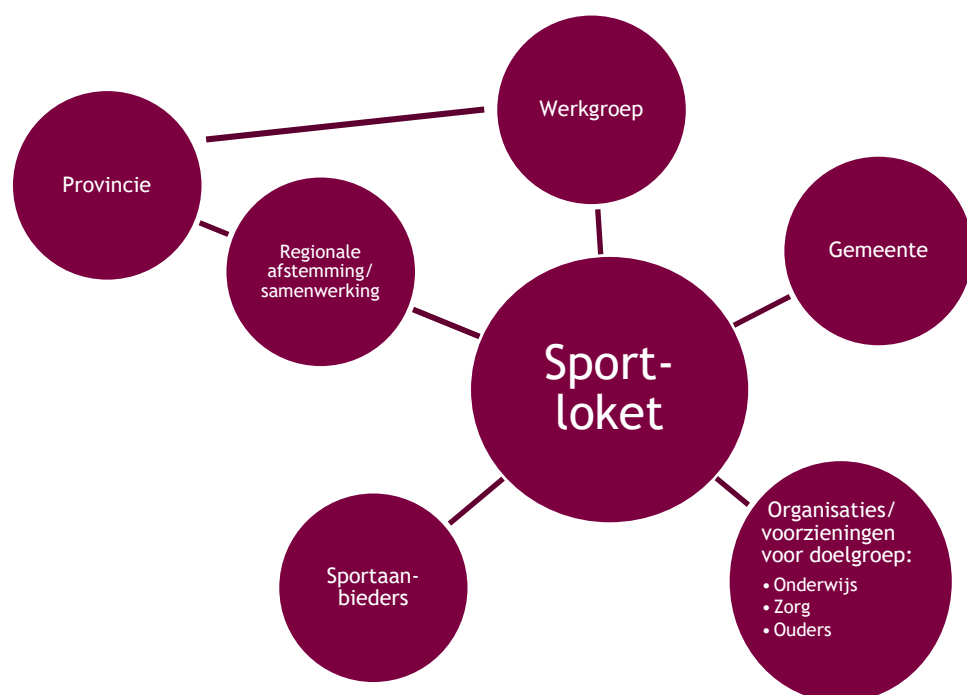
Conclusie

Uit de sessies blijkt dat het doel en de ambities het uitgangspunt van een netwerk moeten zijn.

Vervolgens wordt gekeken welke doelgroep bereikt moet worden en daarbij kan het netwerk worden gebouwd. De doelgroep (mensen met een beperking) is niet alleen de ontvangende partij, maar kan ook als ambassadeur of klankbordgroep dienen.

Uit de sessies blijkt dat veel verschillende partijen betrokken zijn bij netwerkvorming rondom aangepast sporten in Brabant. Deze partijen werken in verschillende geografische gebieden en op verschillende niveaus (lokaal, regionaal). In figuur 3.9 zijn de uitkomsten van de drie sessies geschetst. In alle drie de geschetste netwerken komt terug dat de sportloketten centraal staan in het netwerk en een verbindende rol hebben. De sportloketten staan in verbinding met de gemeente (Wmo-loket), locaties of voorzieningen waar de doelgroep komt of gebruik van maakt, sportaanbieders en de provincie. De gemeenten hebben een rol bij de cofinanciering van en afstemming met sportloketten. Sportcoaches en combinatiefunctionarissen zijn weer verbonden aan gemeenten. De sportloketten werken lokaal en koppelen organisaties die in contact staan met de doelgroep aan aanbieders. Verder komt uit de sessies naar voren dat samenwerking tussen de verschillende partijen moet worden gestimuleerd en dat afstemming plaats moet vinden. Hiervoor worden verschillende partijen aangedragen, zoals de provincie of een werkgroep. Volgens de deelnemers van de sessie zijn voor de provincie naast deze aanjaagfunctie ook nog andere rollen weggelegd. De volgende rollen zijn genoemd: het openen van deuren (door middel van draagvlakcreatie), zorgen voor continuïteit, bijdragen aan imago/beeldvorming en werken aan infrastructuur.

Figuur 3.9 globale schets van uitkomsten van de sessies over netwerkvorming

Communicatie

Tijdens de sessie over communicatie hebben aanwezigen ideeën/kennis uitgewisseld over de wijze waarop de communicatie (over steunpunten en toekomstige acties/actieplan) vorm en inhoud kan krijgen. Hierbij is besproken wie de doelgroepen zijn van de communicatie, welke boodschap de sportloketten willen overdragen, op welke wijze de boodschap kan worden gecommuniceerd en welke partijen daarbij een rol spelen. De letterlijke resultaten van de drie sessies zijn samengevoegd in bijlage VIII en worden hieronder toegelicht.

Conclusie

Uit de sessies blijkt dat de communicatie over de steunpunten is gericht op verschillende doelgroepen en de boodschap op verscheidene manieren kan worden gecommuniceerd. Communicatie over de steunpunten is voornamelijk gericht op primaire, secundaire en tertiaire doelgroepen van de sportloketten. Daarnaast zijn gemeenten en bedrijven (maatschappelijk belang en sponsoring van evenementen) ook doelgroepen van communicatie. De boodschap die verschillende partijen willen uitdragen naar de doelgroep is om zowel het sportloket als de sportaanbieders zichtbaar en vindbaar te maken. Daarnaast is er een wens om verbinding en samenwerking te bereiken.

Tijdens de sessies zijn verschillende manieren genoemd waarop de boodschap kan worden overgedragen: door middel van evenementen, activiteiten, persoonlijk contact, digitale platformen en via media. Bij de communicatie over de steunpunten zijn partijen van verschillende niveaus betrokken die benaderd moeten worden op een manier die daarbij aansluit. Er zijn beïnvloeders, beslissers en mensen op uitvoeringsniveau. Bij beïnvloeders op bestuurlijk niveau wordt specifiek verwezen naar wethouders. Er wordt een beroep gedaan op de provincie om bij wethouders van gemeenten draagvlak voor aangepast sporten te creëren. Dit zou er toe moeten leiden dat meer budget beschikbaar komt en

meer gemeenten aansluiten bij de regionale samenwerking rondom de sportloketten. Voor de betrokken partijen is het verder wenselijk dat er voor organisaties die vragen hebben over sport en bewegen één aanspreekpunt is. Sportservice Noord-Brabant zou deze rol kunnen vervullen. We kunnen uit deze sessie concluderen dat de communicatie over de steunpunten op verschillende doelgroepen is gericht, dat bij de communicatie partijen van diverse niveaus betrokken zijn en de communicatie daar op aan moet sluiten.

4. Conclusie

Medio 2016 heeft de provincie Noord-Brabant nieuw sportbeleid vastgesteld. De provincie heeft in het kader van dit nieuwe beleid door het Mulier Instituut onderzoek uit laten voeren. Op het gebied van aangepast sporten voerde het Mulier Instituut drie deelonderzoeken/-activiteiten uit: een scan van nationale en internationale literatuur over aangepast sporten, de begeleiding van inspiratiesessies aangepast sporten en een belronde onder Brabantse sportloketten. De resultaten van deze deelonderzoeken/-activiteiten zijn voor de provincie input voor het opstellen van een gezamenlijk actieplan aangepast sporten Brabant.

Uit de quick scan van de literatuur, de belronde onder sportloketten en de inspiratiesessies, is naar voren gekomen dat een goede afstemming tussen organisaties die in contact staan met mensen met een beperking, sportaanbieders en de doelgroep zelf belangrijke aspecten zijn in een lokale en provinciale aanpak voor aangepast sporten. In dat verband zijn ook regionale samenwerking en kennisdeling, en advies op maat aan mensen met een sportwens, belangrijk. In Brabant staat dit al behoorlijk goed op poten. Er zijn regionaal echter verschillen tussen de sportloketten in de tot nu toe bereikte resultaten. Dit heeft te maken met budget, capaciteit en hoe lang het sportloket al draait. Een mooie startsituatie die onder regie van de provincie verder kan worden uitgebouwd.

Het doel van de inspiratiesessies was om stakeholders uit de wereld van het aangepast sporten en bewegen (lokaal en provinciaal) te informeren over het nieuwe beleid, de ambities van de provincie en een aanzet te geven tot een gezamenlijk plan van aanpak door kennis, ervaring en ideeën uit te wisselen. Het resultaat is dat er een stap is gezet naar een versterkt en meer gestructureerd netwerk van partijen in de provincie, dat kansrijke activiteiten en thema's zijn geïdentificeerd, een aanzet is gedaan voor een gezamenlijke doelstelling en dat de mogelijkheden voor een gezamenlijke communicatie zijn geïnventariseerd. Er was een goede opkomst en de aanwezigen waardeerden de bijeenkomst en het feit dat zij werden gehoord. Het gezamenlijk uitwisselen van kennis en ideeën is voor herhaling vatbaar. Uit de inzet tijdens de sessies blijkt dat de partijen samen aan aangepast sporten willen werken. Hierbij is een regisserende rol voor de provincie weggelegd. Op basis van de input van de bijeenkomsten brengen wij een advies uit aan de Provincie Noord-Brabant.

Formuleren doelstelling

De mate waarin monitoring en evaluatie mogelijk is, hangt af van het niveau van de geformuleerde doelstellingen. Doelstellingen op het niveau van middelen, activiteiten en prestaties zijn relatief gemakkelijk meetbaar te maken. Doelen op het niveau van effect, zoals de sport- en beweegdeelname, zijn moeilijk meetbaar. Het is lastig een causaal verband te leggen tussen de activiteiten en het beleid van sportloketten en provincie en de eventueel waargenomen veranderingen in de sport- en beweegdeelname van mensen met een beperking. Bij het formuleren van de doelstelling dient hier rekening mee te worden gehouden.

Een doelstelling op het niveau van prestaties is het aantal matches. Wanneer het aantal matches wordt gekozen als indicator, is het van belang een duidelijke definitie te formuleren (via welke partijen zijn de matches verlopen en wat is minimale de duur van de match?).

Ontwikkeling van een meetinstrument

Bij het formuleren van de gezamenlijke doelstelling bleek dat er behoefte is aan een instrument om de indicatoren van de doelstellingen te meten. Met zo'n instrument kan inzichtelijk worden gemaakt welke middelen sportloketten inzetten en welke resultaten worden bereikt. Wij adviseren de provincie een rol te spelen bij de ontwikkeling van een dergelijk meetinstrument, zodat sportloketten op uniforme wijze inzichtelijk kunnen maken welke middelen en activiteiten worden ingezet en uitgevoerd en welke prestaties (resultaten) worden bereikt.

Kennisdeling

Tijdens de sessies over kennisontwikkeling en -deling kwam naar voren dat er al veel kennis is over aangepast sporten, maar dat er behoefte is aan een betere kennisdeling en -ontsluiting. Om de kennis optimaal te benutten is betere afstemming en sturing nodig. De provincie wordt geadviseerd om dit te coördineren. Kenniscentrum Sport vervult op landelijk niveau reeds een rol in de ontsluiting van kennis op diverse thema's, waaronder ook aangepast sporten en bewegen. Via het platform Allesoversport.nl wordt kennis verzameld en voor een breed publiek toegankelijk gemaakt. De provincie doet er goed aan het bestaan van dit platform te promoten. Daar waar behoefte is aan het delen van specifieke kennis en ervaringen met bijvoorbeeld de werking van de lokale sportloketten, bevelen we aan dat de provincie een setting creëert waarop die uitwisseling mogelijk wordt. Kenniscentrum Sport kan hierin mogelijk adviseren.

Verbinden van partijen

Uit de sessies over netwerkvorming blijkt dat veel partijen betrokken zijn bij het aangepast sporten en werken in verschillende geografische gebieden en op verschillende niveaus (lokaal, regionaal). Er is behoefte aan een verbindende of coördinerende partij (met een helicopterview) die draagvlak kan creëren en voor continuïteit zorgt. Wij adviseren de provincie om deze rol op te pakken.

Centrale coördinatie en één aanspreekpunt

Uit de verschillende sessies komt naar voren dat centrale coördinatie gewenst is, zowel op het gebied van aansturing, besluitvorming als uitvoering. Zo is bij netwerken en bij het delen van kennis centrale coördinatie gewenst. De centrale coördinatie is een rol die bij de provincie past. Vanwege haar netwerk kan de provincie bijvoorbeeld een rol spelen bij besluitvorming door bewustwording te creëren onder de beïnvloeders (wethouders van gemeenten). Daarnaast zouden sportloketten graag één contactpersoon vanuit de provincie hebben die de loketten aanstuurt. Dit zou een rol kunnen zijn voor de provinciale sportraad, in afstemming met de provincie.

Referenties

Bouckaert, G. & Auwers, T. (1999). *Prestaties meten in de overheid*. Brugge: die Keure.

Bouckaert, G. (2005). *Powerpointpresentatie Eerste kwaliteitscongres voor lokale besturen*. 19 april 2005.

Buffart, L. M., Westendorp, T., van den Berg-Emons, R. J., Stam, H. J., & Roebroeck, M. E. (2009). Perceived barriers to and facilitators of physical activity in young adults with childhood-onset physical disabilities. *Journal of Rehabilitation Medicine*, 41(11), 881-885.

Dool, R. van den, Lindert, C. van, Smits, F. & Breedveld, K. (2013). *Monitor Special Heroes in cluster 3 Eindsituatie van deelnemende cluster 3-scholen en hun leerlingen*. Mulier Instituut.

Gehandicaptensport Nederland (2012). *Zo kan het ook! Eindevaluatie*. Bunnik: Gehandicaptensport Nederland.

Gehandicaptensport Nederland (2013). *Special Heroes Evaluatie 2009/2012*. Bunnik: Gehandicaptensport Nederland.

Groothuis, M., & Preller, L. (2016). *Wat beweegt mensen met een chronische aandoening? Een onderzoek naar stimulerende en belemmerende factoren om te bewegen bij mensen met chronische aandoeningen*. Kenniscentrum Sport.

Heijden, A. von, Dool, R. van den, Lindert, C. van & Breedveld, K. (2013). *(On)beperkt Sportief 2013. Monitor sport- en beweegdeelname van mensen met een handicap*. Utrecht/Nieuwegein: Mulier Instituut/Arko Sports Media.

Hermens, N., Los, V., & Jansma, A. (2015). *Sport4All: Normaal waar het kan en speciaal als dit moet*. Verwey-Jonker Instituut.

Hoekstra, F. en Hoekstra, T. (2016). *Onderzoeksrapportage ReSpAct deel 1*. Groningen: Onderzoeksgroep ReSpAct.

Lindert, C. van, Jong, M. de & Dool, R. van den (2008). *(On)beperkt sportief. Monitor sportdeelname van mensen met een handicap 2008*. 's-Hertogenbosch/Nieuwegein: W.J.H. Mulier Instituut/Arko Sports Media.

Lindert, C. van, Terpstra, N., Pulles, I. & Schootemeijer, S. (2016). *Gehandicaptensportbeleid in gemeenten en provincies*. Mulier Instituut.

Hover, P., Reijgersberg, N. & Poel, H. van der (2016). *Monitor Sportplan Brabant 2016 1-meting*. Utrecht: Mulier Instituut.

Hover, P., Roest, J.W. van der & Poel, H. van der (2016). *Evaluatie Sportplan Brabant 2016*. Utrecht: Mulier Instituut.

Hover, P., Werff, H. van der & Reijgersberg, N. (2016). Monitor Sportplan Brabant 2016. Nulmeting 2011/2012. Utrecht: Mulier Instituut.

Richtlijnen Toegankelijkheid Buitensportaccommodaties (2015). Houten/Bunnik: BSNC/Stichting Onbeperkt Sportief.

Pulles, I., Lindert, C. van & Poel, H. van der (2015). *Voortgangsrapportage Monitor Sport en Bewegen in de Buurt 2015*. Utrecht: Mulier Instituut.

Sport & bewegen in de buurt (z.j.) verkregen van:
<http://www.netwerkinbeweging.nl/interventies/overzicht/21755>

Verschuren, O., Wiart, L., Hermans, D., & Ketelaar, M. (2012). Identification of facilitators and barriers to physical activity in children and adolescents with cerebral palsy. *The Journal of pediatrics*, 161(3), 488-494.

Bijlage I: aanwezigen ochtend- en middagbijeenkomst

Aanwezigen ochtendbijeenkomst

Caroline van Lindert (Mulier Instituut)
Daan Gardien (regionaal sportloket regio Helmond)
Diana Derkx (regionaal sportloket regio Oss)
Henk van Dongen (Provincie Noord-Brabant)
Janine van Gurp (regionaal sportloket regio Breda)
Judith van Berkel (regionaal sportloket regio Eindhoven)
Luc van Eerd (regionaal sportloket regio Den Bosch)
Mieke Couwenberg (regionaal sportloket regio Tilburg)
Olga Rombouts (regionaal sportloket regio Bergen op Zoom)
Renate Werkhoven (Provincie Noord-Brabant)
Rian Hermans (Sportservice Noord-Brabant)
Thirza Brinkhoff (Provincie Noord-Brabant)
Vera Scholten (Mulier Instituut)

Aanwezigen middagbijeenkomst

Antoine de Brouwer (Sportservice Noord-Brabant)
Brenda Oosterwaal (bewegingsagoog Cello)
Caroline van Lindert (Mulier Instituut)
Daan Gardien (regionaal sportloket regio Helmond)
Diana Derkx (regionaal sportloket regio Oss)
Erna Mannen (Fonds Gehandicaptensport en Special Heroes)
Frank Vermeulen (leefstijlcoördinator)
Henk van Dongen (Provincie Noord-Brabant)
Inge van Goch (gemeente Eindhoven, beleidsadviseur)
Jan Verberkt (Libranet)
Janine van Gurp (regionaal sportloket regio Breda)
Jeroen Jonkers (JonkersenKo)
Jeroen Leenders (vakleerkracht en buurtsportcoach)
Judith van Berkel (regionaal sportloket regio Eindhoven)
Lilian van den Berg (Kenniscentrum Sport)
Luc van Eerd (regionaal sportloket regio Den Bosch)
Mieke Couwenberg (regionaal sportloket regio Tilburg)
Olga Rombouts (regionaal sportloket regio Bergen op Zoom)
Peter Jansen (projectgroep aangepast sporten Haren en Cello)
Renate Werkhoven (Provincie Noord-Brabant)
Rian Hermans (Sportservice Noord-Brabant)
Spike Ebbing (Geestelijke Gezondheidszorg Eindhoven)
Stijn Reijnen (Idris Amarantgroep)
Tamara van Buren (bewegingsagoog Cello)
Ton de Lange (Fontys)
Vera Scholten (Mulier Instituut)
Willemijn Baken (Kenniscentrum Sport)
Wouter Schelvis (Zet)

Bijlage II: betekenis van sporten voor deelnemers van middagbijeenkomst

Aan de deelnemers is gevraagd om in één regel te benoemen wat volgens hen de ideale wereld is als zij aan aangepast sporten denken. De antwoorden van de deelnemers zijn hieronder opgesomd.

- De ideale wereld wordt deels gevormd op de conferentie van Zet op 6 oktober.
- De ideale wereld houdt in dat iedereen op zijn eigen niveau kan sporten.
- Iedereen kan sporten en bewegen daar waar hij zich prettig bij voelt.
- Iedereen laten sporten in de mogelijkheden die er zijn, jong of oud.
- Dat alle mensen met een beperking zelf inzien dat er veel mogelijkheden zijn om te sporten en bewegen.
- In de ideale wereld spreken we over tien jaar alleen nog over sport en bewegen.
- Dat mensen met een beperking zelf beseffen wat ze kunnen en weten waar ze terecht kunnen, en dat er een dekkend aanbod is waar iedereen op zijn eigen niveau terecht kan als sporter.
- Dat we niet meer spreken over aangepast sporten.
- Mensen met een beperking (in een rolstoel) kunnen nog zoveel meer dan alleen wandelen. Het zou mooi zijn als de mensen eromheen inzicht en kennis hebben om daarin mee te kunnen.
- Dat het logisch wordt dat we met elkaar investeren, samen werken en samen gaan bewegen.
- Dat mensen ook blijven bewegen en sporten. Nu zie je vaak dat mensen wel gaan sporten en bewegen, maar toch afhaken.
- Vanzelfsprekendheid voor iedereen om samen te sporten en bewegen, en plezier te hebben. En dat we daar stappen naar kunnen zetten.
- Los van dat iedereen kan en blijft sporten, is het belangrijk dat het netwerk daaromheen elkaar in zijn kracht zet en expertise van elkaar wordt benut.
- Om met technologie mensen die niet kunnen sporten, aan het sporten te kunnen krijgen. Beperkt of niet beperkt.
- Dat er echt grenzeloos gesport kan worden, in de breedste zin van het woord.
- Iedereen aan het bewegen krijgen, dat alle organisaties kunnen worden ontschot en samenwerken.
- Ontschotting van de doelgroepen, zodat iedereen met elkaar kan sporten.
- Dat sporten en bewegen vanzelfsprekend is.
- Dat er voor iedereen een veilige sportplek mogelijk is.
- Dat binnen de gemeentes meer schotten weg mogen: sociaal domein, gezondheid, sport. En niet alleen samenwerken in doelen, maar ook samen cofinancieren. Als we gemeenschappelijke doelen hebben, kunnen we ook met zijn alleen een project opzetten wat betreft fte en financiering.
- Veel cliënten ervaren drempels om mee te doen, waardoor ze letterlijk worden tegengehouden. Het zou mooi zijn als de drempels een stukje lager zijn waardoor de afstand kleiner is.

Bijlage III: vragenlijst telefonische interviews sportloketten

	Vragen	Steunpunt x
Aanbod	1. Met hoeveel sportaanbieders heeft het regionale steunpunt contact?	
	2. Door wie wordt dit contact geïnitieerd? Door de sportaanbieder of het steunpunt?	
	- Hoeveel van die sportaanbieders hebben sportaanbod voor mensen met een beperking?	
	- Uit welke sporten bestaat dit aanbod?	
	- Wordt het sportaanbod geregistreerd/opgenomen in een database? Zo ja, door wie?	
	- Voor welke doelgroepen is het sportaanbod - van aanbieders voor mensen met een beperking?	Mensen met: - Motorische beperking - Chronische aandoening - Visuele beperking - Auditieve beperking - Verstandelijke beperking - Psychosociale beperking (emotionele, gedrags- of sociale problemen) - Anders, namelijk...
	- Het regionale steunpunt heeft ook contact met partijen die geen sportaanbieder zijn.	- Lokale sportcoaches - Revalidatiecentra - Gemeenten/sportservicepunten - Belangenorganisaties - Sportorganisaties - Welzijnsorganisaties - Zorgorganisaties - Scholen speciaal onderwijs/regulier onderwijs - Bedrijven - Anders, namelijk: ...
	3. Hoeveel andere partners naast sportaanbieders heeft het regionale steunpunt in totaal en wie zijn dat?	
	4. Welke diensten biedt het regionale steunpunt aan?	Doorverwijzen van personen en organisaties naar passend sportaanbod Regionale sport- en beweegwijzer als vindplaats voor passend aanbod Inzet van expertise van het steunpunt Mogelijkheid tot uitwisseling van expertise met regionale collega's op het gebied van projecten, aanpak en werkwijzen Lokale websites van gemeenten als vindplaats voor passend sportaanbod (Advies over het) opleiden van begeleiders en vrijwilligers van activiteiten voor mensen met een beperking. Het doen van onderzoek naar behoeften en wensen onder de doelgroep Anders, namelijk: ...
	5. Geef met een rapportcijfer aan hoe tevreden u bent over <u>het totale dienstenaanbod</u> van het regionale steunpunt. (indien laag cijfer, doorvragen waarom)	
	6. In hoeverre worden de doelgroep en/of belangenbehartigers van de doelgroep betrokken bij het vormgeven van het aanbod van sportverenigingen dat via het steunpunt loopt?	1 = helemaal van toepassing 2 = van toepassing 3 = min of meer van toepassing 4 = tamelijk van toepassing 5 = helemaal niet van toepassing

	Vragen	Steunpunt x
(Geregistreerde) Vraag	7. Welke doelgroepen hebben de afgelopen 12 maanden gebruikgemaakt van het regionale steunpunt?	○ Mensen met: ○ Motorische beperking ○ Chronische aandoening ○ Visuele beperking ○ Auditieve beperking ○ Verstandelijke beperking ○ Psychosociale beperking (emotionele, gedrags- of sociale problemen) ○ Lokale sportcoaches ○ Revalidatiecentra ○ Gemeenten/sportservicepunten ○ Belangenorganisaties ○ Sportorganisaties ○ Welzijnsorganisaties ○ Zorgorganisaties ○ Scholen speciaal onderwijs/regulier onderwijs ○ Anders, namelijk...
	8. Hoeveel mensen met een beperking hebben de afgelopen 12 maanden een sporthulpaanvraag ingediend? <i>(indien geen aantallen, een nauwkeurige schatting vragen)</i>	
	9. Zijn er mensen met een beperking die meerdere sporthulpaanvragen hebben ingediend?	
	10. Hoeveel adviesvragen anders dan sporthulpaanvragen zijn de afgelopen 12 maanden ingediend?	
	11. Geef met een rapportcijfer aan hoe tevreden u bent over <u>het gebruik</u> van het totale dienstenpakket van het regionale steunpunt.	
Matches	12. Hoeveel mensen met een beperking zijn n.a.v. contact met het regionale steunpunt gaan sporten? <i>(liefst aantallen, anders schatting aantallen of percentage)</i>	
	13. Indien bekend: hoeveel daarvan sporten na 3-6 maanden nog steeds?	
	14. Hoe zou u een geslaagde match tussen vraag en aanbod definiëren?	
	<i>De definitie van een geslaagde match die wij aanhouden is: een persoon met een beperking die via contact met het steunpunt aan het sporten is geraakt voor een periode langer dan 6 maanden en minimaal een keer per week.</i>	
	15. Wat zijn de voornaamste redenen dat een sporthulpaanvraag niet leidt tot een match?	
	16. Als een sporthulp aanvraag niet leidt tot een match, wat wordt hiermee dan gedaan/hoe gaan jullie daarmee om?	
	17. Heeft uw steunpunt een kwantitatieve doelstelling als het gaat om het aantal geslaagde matches? Zo ja, welke?	

	18. Geef in een rapportcijfer aan hoe tevreden u bent over de matches (indien laag cijfer, doorvragen waarom)	
Bekendheid	19. Kunt u met behulp van een rapportcijfer aangeven in welke mate de doelgroepen en andere partners volgens u bekend zijn met het regionaal steunpunt?	
	20. Welke activiteiten worden ondernomen om het steunpunt bij de doelgroep en partners onder de aandacht te brengen?	
Algemeen	21. Wat zijn de belangrijkste successen van het regionale steunpunt? (top 3)	
	22. Wat zijn de belangrijkste verbeterpunten voor het regionale steunpunt? (top 3)	
Overig	Ruimte voor toelichting	

Bijlage IV: resultaten telefonische interviews sportloketten

Vragen	Regio Oss	Regio Breda	Regio Tilburg	Regio Bergen op Zoom	Regio Den Bosch	Sportservice Noord-Brabant (SSNB)
Aanbod						
1. Aantal sportaanbieders waarmee het regionale steunpunt contact heeft	65	83	120	56	400	900
2. Dit contact wordt geïnitieerd door: (sportaanbieder of het steunpunt)	Meestal door het steunpunt, een enkele keer door sportaanbieder	Vooraf door steunpunt, enkele keer door sportaanbieder	Zowel steunpunt als sportaanbieder	Door plaatselijke werkgroep die bestaat bij de gemeente.	90% door steunpunt	Zowel steunpunt als sportaanbieder
- Aantal sportaanbieders waarmee contact is en sportaanbod heeft voor mensen met een beperking	62	75	108	10	126	350
- Het aanbod bestaat uit de volgende sporten:	Racketsport: tennis, badminton, tafeltennis Balsport: voetbal, hockey, basketbal en volleybal Zwemmen Dans, fitness, vereniging voor soort beperking (sport en spel; voetbal, volley, fitness, soort gymles)	Atletiek, badminton, basketbal, biljart/poolen, bowlen/kegelen, dansen, darten, fitness/fysio, goalball, gymnastiek, handbiken, handboogschieten, hockey, honkbal, jeu de boules, korfbal, karten, paardrijden, roeien, rugby, schaatsen, schermen, scouting, (tafel)tennis, vechtsport, voetbal,	49 sporten American football, aquarobics, atletiek, badminton, basketbal, bewegen op muziek, bowlen, dansen, dammen, darten, fitness, freerun, golf, goalbal, gymnastiek, handboogschieten, hengelsport, hockey, judo, korfbal, nordic-walking, paardrijden, snorkelen, streetdance, Taekwondo, (tafel)tennis, tai chi,	Zwemmen, wandelen, jeu de boules, nordic walking, MbvO, gymnastiek, ouderengym, pilates, spinnen, fitness, darten, bowlen, 50 plus sporten, activiteiten voor lichamelijk en verstandelijk beperkten, voetbal, tennis, paardrijden, handboogschieten,	Aikido, atletiek, badminton, ballet, basketbal, beugelen, biljard, boccia, bootcamp, bowlen, che neng qi gong, dans, darts, fietsen, fitness, goalball, gym, handbal, handboog schieten, hardlopen, hockey, jeu de boules, jiu jitsu, judo, kanovaren, kegelen, kickboksen, nordic walking, paardrijden, roeien, schaatsen, schaken, schieten, (tafel)tennis,	Loopt via regionale loketten

		volleybal, wandelen, yoga, zwemmen	vechtsporten, voetbal, volleybal, wandelen, weerbaarheidstraining, zwemmen	badminton, duiken, wielrennen, judo, basketbal, dansen, zelfverdediging, hockey en atletiek.	voetbal, volleybal, wandelen, yoga, zeilen, zumba, zwemmen,	
- Registratie sportaanbod:	Digitaal loket (Uniek Sporten), bijgehouden door steunpunt	Digitaal loket Sportloketwestbrabant.nl, bijgehouden door steunpunt	Digitaal loket steunpuntaangepastsporen.nl, bijgehouden door steunpunt	Digitaal loket sportloketwest.nl, bijgehouden door combinatiefunctionaris	Digitaal loket speciaalsport.nl, door steunpunt zelf bijgehouden	Ligt bij loketten
- Passend sportaanbod voor de volgende doelgroepen:	Mensen met motorische, chronische, visuele, auditieve, verstandelijke, psychosociale beperking. - Anders, namelijk: meervoudige beperking	Mensen met motorische, chronische, visuele, auditieve, verstandelijke, psychosociale beperking.	Mensen met motorische, chronische, visuele, auditieve, verstandelijke, psychosociale beperking.	Mensen met motorische, chronische, visuele, auditieve, verstandelijke, psychosociale beperking.	Mensen met motorische, chronische, visuele, auditieve, verstandelijke, psychosociale beperking. - Anders, namelijk: meervoudige beperking	Mensen met motorische, chronische, visuele, auditieve, verstandelijke, psychosociale beperking.
3. Andere partners dan sportaanbieders van het regionale steunpunt:	15: - Gemeenten/ sportservicepunten - Welzijnsorganisaties - Scholen speciaal onderwijs/regulier onderwijs - Anders, namelijk: ... IBN (sociale werkplaatsen), dagbesteding	Naar schatting 500: - Lokale sportcoaches - Revalidatiecentra - Gemeenten/ sportservicepunten - Belangenorganisaties - Sportorganisaties - Welzijnsorganisaties - Zorgorganisaties - Scholen speciaal onderwijs/regulier onderwijs - Bedrijven - Anders, namelijk: huisartsen, provincie, daklozenopvang	>100: - Lokale sportcoaches - Revalidatiecentra - Gemeenten/ sportservicepunten - Belangenorganisaties - Sportorganisaties - Welzijnsorganisaties - Zorgorganisaties - Scholen speciaal onderwijs/regulier onderwijs - Bedrijven - Anders, namelijk: eerste en tweedelijns zorg	Minimaal: - Lokale sportcoaches - Gemeenten/ sportservicepunten - Belangenorganisaties - Sportorganisaties - Welzijnsorganisaties - Zorgorganisaties - Scholen speciaal onderwijs/regulier onderwijs - Anders, namelijk: MEE	Niet exact te zeggen, heel breed: - Lokale sportcoaches - Revalidatiecentra - Gemeenten/ sportservicepunten - Belangenorganisaties - Sportorganisaties - Welzijnsorganisaties - Zorgorganisaties - Scholen speciaal onderwijs/regulier onderwijs - Bedrijven	SSNB heeft contact (breder dan alleen aangepast sporten) met: - Lokale sportcoaches - Revalidatiecentra - Gemeenten/ sportservicepunten - Belangenorganisaties - Sportorganisaties - Welzijnsorganisaties - Zorgorganisaties - Scholen speciaal onderwijs/regulier onderwijs - Bedrijven - Anders, namelijk: gehandicaptenplatforms, sociale werkvoorzieningen

4. Diensten die het regionale steunpunt aanbiedt:	- Doorverwijzen personen/organisaties naar passend sportaanbod - Regionale sport- en beweegwijzer - Inzet van expertise van het steunpunt - Uitwisseling van expertise met regionale collega's op het gebied van projecten, aanpak en werkwijzen - Lokale websites van gemeenten als vindplaats voor passend sportaanbod - (Advies over het) opleiden van begeleiders en vrijwilligers van activiteiten voor mensen met een beperking. - Onderzoek doen naar behoeften en wensen onder de doelgroep - Anders, namelijk: geven advies over vervoer, financiën (verwijzen naar Fonds Gehandicaptensport, Jeugdsportfonds), hulpmiddelen (ondersteunen bij aanvraag bij Wmo-loket, bellen samen naar Wmo-loket wanneer de sportrolstoel komt)	- Doorverwijzen personen/organisaties naar passend sportaanbod - Regionale sport- en beweegwijzer - Inzet van expertise van het steunpunt - Uitwisseling van expertise met regionale collega's op het gebied van projecten, aanpak en werkwijzen - Lokale websites van gemeenten als vindplaats voor passend sportaanbod - (Advies over het) opleiden van begeleiders en vrijwilligers van activiteiten voor mensen met een beperking. - Onderzoek doen naar behoeften en wensen onder de doelgroep	- Doorverwijzen personen/organisaties naar passend sportaanbod - Regionale sport- en beweegwijzer - Inzet van expertise van het steunpunt - Uitwisseling van expertise met regionale collega's op het gebied van projecten, aanpak en werkwijzen - Lokale websites van gemeenten als vindplaats voor passend sportaanbod - (Advies over het) opleiden van begeleiders en vrijwilligers van activiteiten voor mensen met een beperking. - Onderzoek doen naar behoeften en wensen onder de doelgroep - Anders, namelijk: verenigingsondersteuning, ondersteunen bij opzetten evenementen, Sport na school traject, TOS try out sport special, sporten met rolstoelcursus, deskundigheidsbevordering voor iedereen die dat nodig heeft (begeleiders, trainers, bestuur van club)	- Doorverwijzen personen/organisaties naar passend sportaanbod - Regionale sport- en beweegwijzer - Inzet van expertise van het steunpunt - Uitwisseling van expertise met regionale collega's op het gebied van projecten, aanpak en werkwijzen - Lokale websites van gemeenten als vindplaats voor passend sportaanbod	- Doorverwijzen personen/organisaties naar passend sportaanbod - Regionale sport- en beweegwijzer - Inzet van expertise van het steunpunt - Uitwisseling van expertise met regionale collega's op het gebied van projecten, aanpak en werkwijzen - Lokale websites van gemeenten als vindplaats voor passend sportaanbod - (Advies over het) opleiden van begeleiders en vrijwilligers van activiteiten voor mensen met een beperking.	SSNB biedt aan: - Doorverwijzen personen/organisaties naar passend sportaanbod - Anders, namelijk: -Verbinden en doorverwijzen -Waar nodig promotie van evenementen -Actief bij beeldvorming en School on Wheels -Verbinding van landelijke informatie (grenzeloos actief)
---	---	---	---	--	---	--

5. Rapportcijfer voor tevredenheid over het totale dienstenaanbod van het regionale steunpunt:	7	7,5	9	6 kan beter. Beperkt tijd en budget	8	Dienstenaanbod van SSNB: 7,5
6. Doelgroep en/of belangenbehartigers van de doelgroep worden betrokken bij het vormgeven van het aanbod van sportverenigingen dat via het steunpunt loopt	3 = min of meer van toepassing Steunpunt heeft contact met gymdocenten, andere regio's, belangenbehartigers en doet mee aan onderzoek.	2 = van toepassing Wanneer ergens behoefte is, gaat steunpunt er achteraan.	2 = van toepassing Steunpunt adviseert verenigingen naar de behoefte te kijken.	2 = van toepassing Wordt geprobeerd zoveel mogelijk te doen d.m.v. buurtsportcoach.	2 = van toepassing	1 = helemaal van toepassing SSNB ziet sportloketten als doelgroep.

Vraag

7. Doelgroepen de afgelopen 12 maanden gebruik hebben gemaakt van het regionale steunpunt	- Mensen met - Motorische - Chronische - Visuele - Verstandelijke - Psychosociale beperking - Lokale sportcoaches - Revalidatiecentra - Gemeenten/sportservicepunten - Belangenorganisaties - Sportorganisaties - Welzijnsorganisaties - Zorgorganisaties - Scholen speciaal onderwijs/regulier onderwijs - Anders, namelijk: mensen met een meervoudige beperking	- Mensen met - Motorische - Chronische - Visuele - Auditieve - Verstandelijke - Psychosociale beperking - Lokale sportcoaches - Revalidatiecentra - Gemeenten/sportservicepunten - Belangenorganisaties - Sportorganisaties - Welzijnsorganisaties - Zorgorganisaties - Scholen speciaal onderwijs/regulier onderwijs - Anders, namelijk: Multiproblematiek (meerdere problemen)	- Mensen met - Motorische - Chronische - Visuele - Auditieve - Verstandelijke - Psychosociale beperking - Lokale sportcoaches - Revalidatiecentra - Gemeenten/sportservicepunten - Belangenorganisaties - Sportorganisaties - Welzijnsorganisaties - Zorgorganisaties - Scholen speciaal onderwijs/regulier onderwijs - Anders, namelijk: eerste- en tweedelijns zorg	Website is 569 keer gebruikt, onbekend wie dat zijn.	- Mensen met - Motorische - Chronische - Visuele - Auditieve - Verstandelijke - Psychosociale beperking - Lokale sportcoaches - Revalidatiecentra - Gemeenten/sportservicepunten - Belangenorganisaties - Sportorganisaties - Welzijnsorganisaties - Zorgorganisaties - Scholen speciaal onderwijs/regulier onderwijs	- Gebruikgemaakt van SSNB: - Mensen met - Motorische - Chronische - Visuele - Auditieve - Verstandelijke - Psychosociale beperking - Lokale sportcoaches - Revalidatiecentra - Gemeenten/sportservicepunten - Belangenorganisaties - Sportorganisaties - Welzijnsorganisaties - Zorgorganisaties - Scholen speciaal onderwijs/regulier onderwijs
---	--	---	--	--	---	---

	Alleen het telefonische contact en mailcontact worden geregistreerd.	dan alleen geen sport kunnen vinden)				
8. Aantal (unieke) mensen met een beperking die de afgelopen 12 maanden een sporthulpaanvraag hebben ingediend:	20 over sport 5 over overig	150	100 over sport (sportcoachtraject) 10 over overig	2 over sport	120 over sport (extra vragen zijn daar vaak aan gekoppeld)	3 over sport(zijn doorwegen naar regionale loketten)
9. Mensen met een beperking die meerdere sporthulpaanvragen hebben ingediend:	Dat gebeurt	Ligt in vervolgtraject	Ligt in sportcoachtraject	0	In vervolgtraject	0
10. Aantal adviesvragen anders dan sporthulpaanvragen de afgelopen 12 maanden ingediend:	20	30 tot 35	52	6 (door andere steunpunten)	>5	70
11. Rapportcijfer voor tevredenheid over het gebruik van het totale dienstenpakket van het regionale steunpunt	7	7	7	6, nog in kinderschoenen	7, mag meer	Gebruik SSNB: 6, mag meer en dan naar regio
Matches						
12. Aantal mensen met een beperking die n.a.v. contact met het regionale steunpunt zijn gaan sporten:	19	65	92	Onbekend	60%	0
13. Na 3 tot 6 maanden sporten daarvan nog steeds:	17	80 %	Allemaal. Na een jaar zijn er 3 afgevallen	Onbekend	75%	0

14. Definitie geslaagde match tussen vraag en aanbod:	Als het steunpunt kan voldoen aan de sportvraag: dat er aanbod is voor de soort beperking en dat het aanbod kwalitatief goed is	Als de aanbieder een aanvrager beiden tevreden zijn over de match en aanvrager na 6 maanden nog aan het bewegen is.	Als de sporter sportaanbod op maat heeft gevonden via een steunpunt, waar hij/zij ook na een jaar nog op een goede en veilige manier kan sporten met plezier	Als persoon is geleid naar een activiteit waar hij/zij zich prettig bij voelt	Een persoon met een beperking die via contact met het steunpunt aan het sporten is geraakt voor een periode langer dan 6 maand en minimaal een keer per week	Een duurzaam antwoord op een hulpvraag waar iemand zelf mee uit de voeten kan. Wanneer een sport niet goed bevalt, iemand na 3 tot 6 maanden terug kan bellen en opnieuw geholpen wordt.
15. Voornaamste redenen waarom een sporthulpaanvraag niet leidt tot een match¹⁷:	Als aanbod niet dichtbij genoeg is	Tijdstip komt niet uit, afstand te ver, geen aansluiting in de groep (anderen kunnen het beter of minder goed), leeftijd komt niet overeen.	Gebrek aan interne motivatie bij cliënt. Moet vaak sporten van anderen. Daarnaast moeilijk om het op te brengen om zelfstandig naar sport te gaan. Sportmaatje is gewenst maar lastig te faciliteren.	Onbekend	Vaak persoonlijke redenen: beperking of gezondheid die het niet toelaat, gebrek motivatie of vertrouwen. Mensen met ernstige belemmeringen hebben beperkt aanbod en haken sneller af.	Vaak te maken met achtergrond van de vraag.
16. Als een sporthulpaanvraag niet leidt tot een match, wat wordt hiermee dan gedaan/hoe gaan jullie daarmee om?	Doorverwijzen naar andere regio en opzetten aanbod bij meerdere vragen	Afhankelijk van onderliggend probleem. Soms doorverwijzing MEE.	Afhankelijk van onderliggend probleem. Soms deskundigheids-training.	N.v.t.	Afhankelijk van onderliggend probleem. Dit wordt vier keer per jaar met buurtsportcoach besproken. Soms wil iemand een andere sport, wordt hij doorverwezen naar een andere gemeente of is er een gebrek aan motivatie.	N.v.t.

¹⁷ De definitie van een geslaagde match die wij aanhouden is: een persoon met een beperking die via contact met het steunpunt aan het sporten is geraakt voor een periode langer dan 6 maanden en minimaal een keer per week.

17. Kwantitatieve doelstelling als het gaat om het aantal geslaagde matches:	Doel voor 2017 is 50 matches	65 per jaar	70 per jaar (convenant met partners die sportcoachtrajecten inkopen)	Geen	100 per jaar	100 adviesvragen van organisaties oplossen
18. Rapportcijfer voor tevredenheid over de matches:	7	7	8	- Te laag aantal matches	7, mag meer	7,5 (betrekking op beantwoording van adviesvragen van organisaties)
Bekendheid						
19. Rapportcijfer voor bekendheid van steunpunt onder de doelgroepen en andere partners	5,5 is heel wisselend	5,5 mag beter	6+	4, is te weinig inzet op	6, kan beter	Bekendheid SSNB onder sportloketten een 10 en onder andere organisaties een 7,5
20. Activiteiten die worden ondernomen om het steunpunt bij de doelgroep en partners onder de aandacht te brengen:	Flyers uitdelen, voorlichting geven, organisatie sportevenementen voor mensen met beperking.	Flyers uitdelen, posters ophangen bij apotheken, huisartsen, revalidatiecentra, ziekenhuizen. Nieuwsbrief, advertenties, artikelen in de krant, sociale media.	Voorlichting geven gevraagd en ongevraagd. Website bijhouden, sociale media, papieren sport- en bewegwijzer, folders en deelname aan evenementen ter promotie.	Bij zoveel mogelijk activiteiten het steunpunt kenbaar maken. Sociale media, een stuk in de krant.	Communicatietoolkit uitgezet, flyers, sociale media, persberichten, advertenties, netwerkbijeenkomsten, infomarkten, persoonlijk contact. Vrij breed en heel veel activiteiten.	SSNB onder aandacht gebracht via: website, artikelen, evenementen, sociale media.
Algemeen						
21. Belangrijkste successen van het regionale steunpunt (top 3):	1. Dekkend netwerk creëren (alle gemeenten doen mee). 2. Evenementen-aanbod: 3 per jaar voor zichtbaarheid. 3. Vanuit sportservice regionaal overleg voor regionale afstemming van vraag en aanbod	1. Individuele persoonlijke matches: mensen zijn erg tevreden. 2. Door regionale samenwerking aanbod beter afstemmen op vraag	1. Sportcoachproject is een succes 2. Goede infrastructuur en diversiteit aan sportmogelijkheden 3. Sport na school is een succes	1. Website die de lucht in is 2. Aanbod tijdens de Nationale Sportweek 3. Sportproject waarbij kinderen gratis kennis kunnen maken met aanbieders (Sjors sportief)	1. Organisatiestructuur (lokaal en regionaal actief) 2. Website werkt goed 3. Aanbod is uitgebreid	Voor SSNB: 1. Als Brabant voorlopen op gebied van regionale samenwerking 2. Provincie heeft aangepast sporten omarmd als speerpunt 3. Altijd aandacht gehad voor aangepast sporten

22. Belangrijkste verbeterpunten voor het regionale steunpunt (top 3):	1. Uitvoer in kleinere gemeenten: gebrek aan sportbeleid en zoekende om invulling te geven aan de uitvoering. 2. Bekendheid onder mensen met beperking. 3. Opleiden van begeleiders.	1. Bekendheid vergroten 2. Vervoer is voor veel mensen lastig 3. Verbinding tussen organisaties mag beter (zorginstellingen en bijvoorbeeld huisartsengroep)	1. Bekendheid vooral binnen randgemeentes van de regio. In Tilburg is het goed 2. Brug naar Wmo is gewenst: kortere lijntjes en financieringsmogelijkheden. 3. Sociale media kan beter ingezet worden	1. Website: moet meer gebruikt worden. 2. Aanbod uitbreiden 3. Doelgroep in beeld krijgen	1. Bekendheid 2. Gerichte behoefteonderzoek 3. Kwaliteit van betrokken medewerkers kan naar een hoger niveau, maar uren inzet is beperkt	Voor SSNB: 1. Goed vindbaar 2. Behouden (en doorontwikkelen) van rol als verbinder
Toelichting	Heten nu Uniek Sporten Noord-Oost Brabant	-	Provinciaal afstemmingsoverleg als zeer prettig ervaren.	-	Monitoren kan beter, mag meer. Sinds 2013 actief en sinds een jaar een steunpunt.	-

Bijlage V: doelstellingen

Tijdens de bijeenkomst met de sportloketten hebben de aanwezigen op briefjes doelen geschreven die zij met het sportloket zouden willen behalen. Hieronder zijn doelen weergegeven zoals ze per onderwerp zijn beschreven en geclusterd.

Sportaanbod

- Voor iedere burger die belemmeringen ervaart om te gaan bewegen, is er een passend, laagdrempelig en toegankelijk aanbod in de directe omgeving.
- Iedere Brabantse burger met een beperking kan de sport- of beweegactiviteit die bij hem/haar past laagdrempelig beoefenen in de buurt.
- Zo divers mogelijk beweeg- en sportaanbod zodat iedereen met een beperking (die wil) kan bewegen of sporten.
- Sport- en beweegaanbod vergroten: 2017 80 procent, 2018 90 procent, 2019 100 procent.
- In 2019 heeft 95 procent van de beweegaanbieders aanbod voor mensen met een beperking, apart of geïntegreerd in reguliere groepen.
- Eind 2019 is er per sportloket een stijging van 20 procent van sportaanbieders voor mensen met een beperking.
- Dekkend beweegaanbod: 60 nieuwe activiteiten per jaar.

Verbinden

- Overgang landelijke website Uniek Sporten 2017 gereed.
- Doel 2017-2019: betrouwbare informatie (voor potentiële 'sporters'), apps en websites bundelen, werken onder regie van de provincie Noord-Brabant.
- Partners in beeld, netwerk uitbreiden.
- Contact met elke MEE-organisatie of gehandicaptenplatform.
- Brede dekking van partners uit met name de eerste en tweedelijns zorg.
- Samenwerking Wmo 2017 gereed = doelgericht informeren over beweegmogelijkheden.
- Verbinding sport en bewegen met ondersteunende thema's: 75 procent van de accommodaties is toegankelijk en 100 procent van het vervoer.
- Vervoersproblematiek provinciaal aanpakken.

Beweeggedrag

- Sport- en beweegdeelname van mensen met een beperking is procentueel gelijk aan mensen zonder beperking.
- Percentage sporters met een beperking met tien procent verhogen.
- Eind 2019: 40 procent van de mensen met een beperking haalt de beweegnorm.
- In 2019 is het verschil in beweegdeelname tussen mensen met en zonder beperking minimaal met vijf procent gedaald.
- Jaarlijkse groei van twee procent nieuwe sporters of mensen die bewegen.

Matches

- Eind 2019 heeft 40 procent van de mensen met een sportbelemmering een sport gevonden die hem/haar pas of sport bij een aanbieder.
- Matches hulpvragen organisaties, aanbieders en sporters van 50 naar 60 naar 70 procent.
- Aantal geslaagde matches (na 6 maanden nog bewegen) vergroten: 2017:60, 2018:80, 2019:100.
- In drie jaar via de sportloketten 3.000 mensen met een beperking aan het bewegen (verdubbeling ten opzichte van nu).
- 400 sporters zijn begeleid naar een passende beweegactiviteit (en is na zes maanden wekelijks actief).

Bekendheid

- Vindbaarheid vergroten.
- Bekendheid van de steunpunten vergroten.
- Bekendheid steunpunt verbeterd (eigen cijfer: 8).
- Bekendheid aangepast sport onder relevante partners is verhoogd/verdubbeld.

Integratie

- Integratie van mensen met een beperking binnen reguliere sportevenementen in Brabant.
- Iedere sportvereniging of organisatie heeft leden met beperking/chronische ziekte of psychiatrische aandoening.

Evenementen

- Event(s) per jaar.
- Groot evenement met alle sportloketten organiseren binnen drie jaar.
- Per jaar één Brabants evenement voor breedtesport waarbij een trapsgewijze uitbreiding van deelnemers (vindplaats) wordt gerealiseerd.

Dekking

- Continuïteit samenwerkingsverbanden: deelname gemeenten vergroten van 75 procent naar 90 procent.
- Alle gemeenten zijn eind 2018 aangesloten bij een sportloket.

Overig

- Structurele aandacht voor beweegmogelijkheden voor mensen met een beperking (beeldvorming).
- Borging van alle loketten (structureel).
- Eind 2019 hebben scholen structureel sport na schooltijd in het programma opgenomen.
- Percentage Brabantse paralympische sporters voor 2020 verhogen.
- 20 procent meer sportcoaches voor het aangepast sporten.
- Ieder loket heeft voldoende capaciteit om zowel eigen doelen te behalen als doelen in samenwerking met de provincie.
- Uitleendepot voor sportrolstoelen en ander materiaal provinciaal opzetten.

Bijlage VI: resultaten sessies kennisontwikkeling en -deling

De sessie 'Kennisontwikkeling en 'deling' vond driemaal plaats met andere deelnemers. In deze bijlage zijn de resultaten van de drie sessies samengevoegd en weergegeven zoals ze op de briefjes zijn beschreven.

Kennisbehoefte

- Monitoring (van succes). Goede inzichten helpen op ieder niveau (landelijk, regionaal). Monitoring kan ook helpen bij keuzes voor financiering.
- Kennis over mismatch vraag en aanbod.
- Hoe bereik je de doelgroep + (sociale) omgeving met invloed?
- Welke vraag is er vanuit de doelgroep?
- Wat leveren investeringen in digitale platforms op? Informatie wordt gevraagd van Uniek Sporten.
- Ervaringen moeten worden gedeeld, het wiel wordt nog te vaak uitgevonden.
- Kennis van Wmo-medewerkers over sport en bewegen.
- Binnen vereniging kennis over beperkingen/aandoeningen.
- Kennis voor doorverwijzing.
- Kennis over inrichten (sport/beweeg)omgeving.
- Specialisme voor 'moeilijk benaderbare groepen'.
- Kennisbehoeften lokale sportcoaches/sportaanbieders.
- Kennis bij bestuurders bewegen-gezondheid.
- Spanning effectieve interventies vs. eigen creativiteit.
- Verschillen tussen gemeenten, Wmo-voorzieningen, inzicht in vergoedingen gemeenten.
- Welke expertise zit waar en wie staat open voor samenwerking? Structuur daarin.
- Kennis over effectieve samenwerking.

Wat weten we al/niet

- Loketten hebben inzicht in aanbod en vraag in de regio (up-to-date houden).

Bronnen

- Platformen zoals allesoversport.nl en Uniek Sporten.

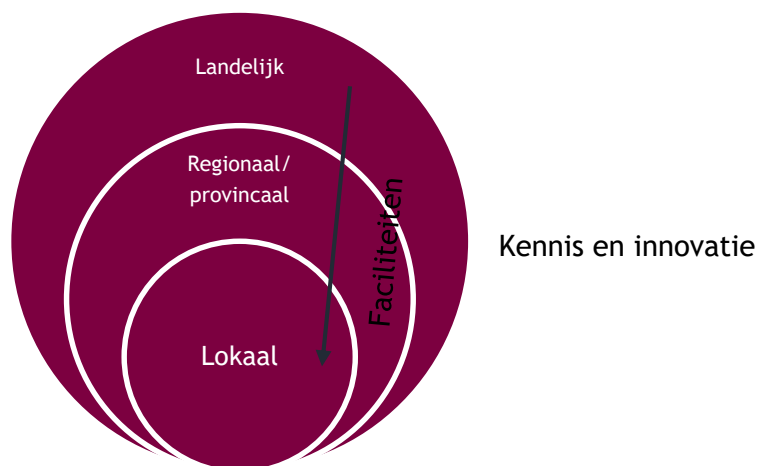
Hoe ontsluiten/delen?

- Geen/onvoldoende capaciteit voor kennisdeling.
- Duidelijkheid gewenst: er zijn veel initiatieven die op elkaar lijken/langs elkaar lopen.
- Herhaling/bewustwording.
- Tijd (genoeg ogen en oren in regio).
- Via buurtsportcoach aangepast sporten:
 - o Verschil effect op extra 1 fte
 - o Verschil in kennis met reguliere sportcoach
 - o Aandacht in gemeentelijk beleid (visie en idee wat gemeente wil, kennis)
- Centraal overzicht/coördinatie (versnippering van aanbod).
- Koppeling domeinen zoals sport met zorg en omgekeerd (onderwijs, Wmo, pps).
- Collega instanties/in werkgroepen, samen doorontwikkelen.
- Door ontschotten kennis delen:
 - o Mensen (open mind)/organisaties
 - o Gemeenten Wmo/sport/gezondheid/welzijn/financieel
- Structuren van aanpak of kennis, focus is belangrijk.
- Binnen organisaties (allesoversport.nl, interventies & methoden).

- Draagvlak lastig, omdat kennis en expertise over aangepast sporten en bewegen ontbreekt bij beleidsmedewerkers. Overdracht binnen/tussen beleidsmedewerkers, omslag naar generalisten.
- Eén deskundige trainer voor meerdere verenigingen. Cello ondersteunt sportverenigingen die de deur openzetten voor doelgroep.
- Deventer sportploeg (netwerk creëren, vernieuwen, voeden).

Overig

- Als borging niet geregeld is, gaat iedereen voor zijn eigen hachje (verloren energie).
- Vanuit eigen rol en kwaliteit kennis ontwikkelen en dit in het netwerk brengen.
- Aanbod op maat met betaalde krachten (ander profiel voor begeleiders aangepast sporten).
- Ongewone oplossingen en vereniging naar de sporters.
- Van project naar implementatie.
- Individu centraal -> meer samenwerking.

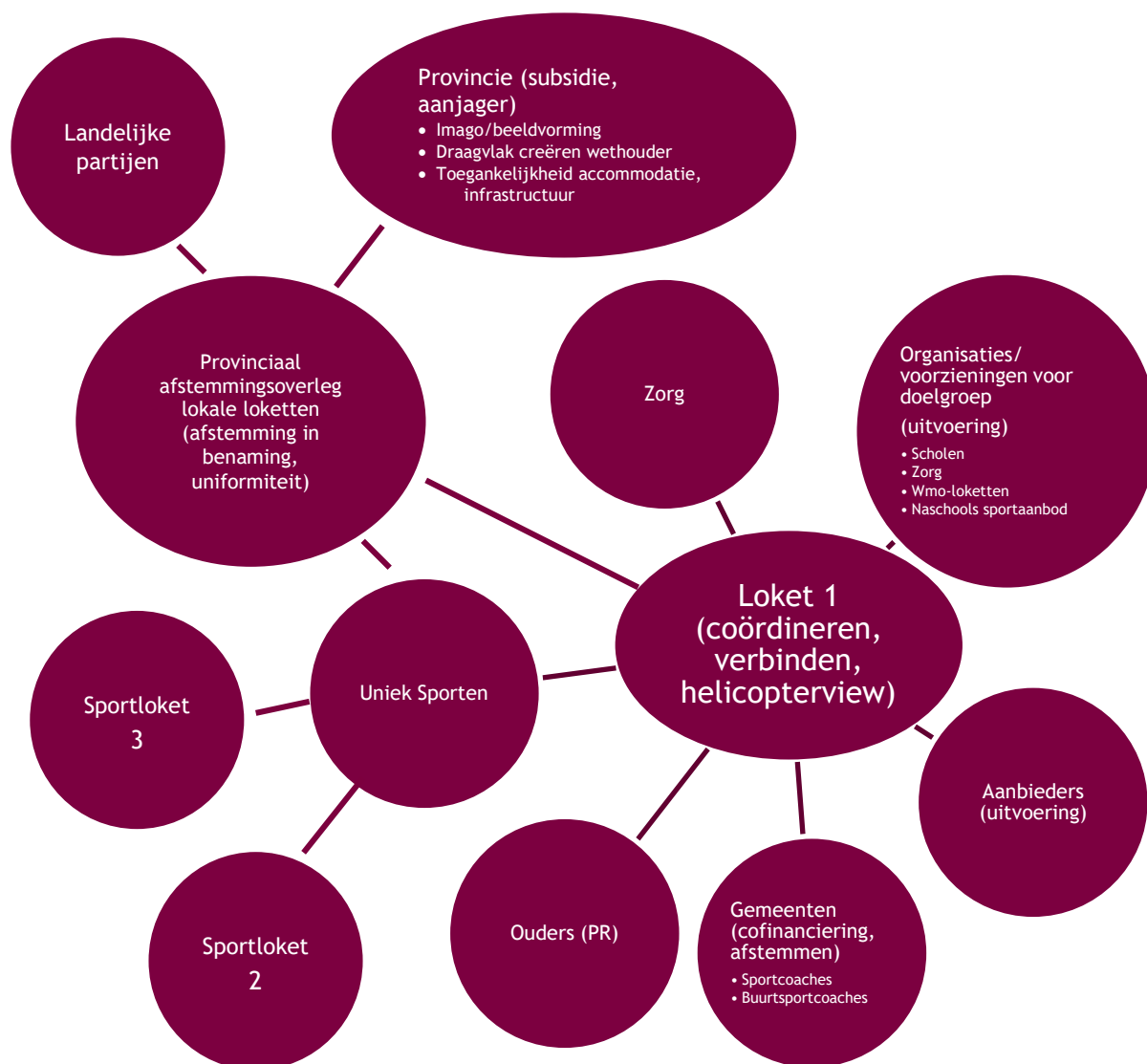
Bijlage VII: resultaten sessies netwerkvorming

De sessie 'Netwerkvorming' vond ook driemaal plaats met andere deelnemers. In deze bijlage zijn de resultaten van de drie sessies weergegeven zoals ze zijn beschreven op de flipover-vellen.

Sessie één

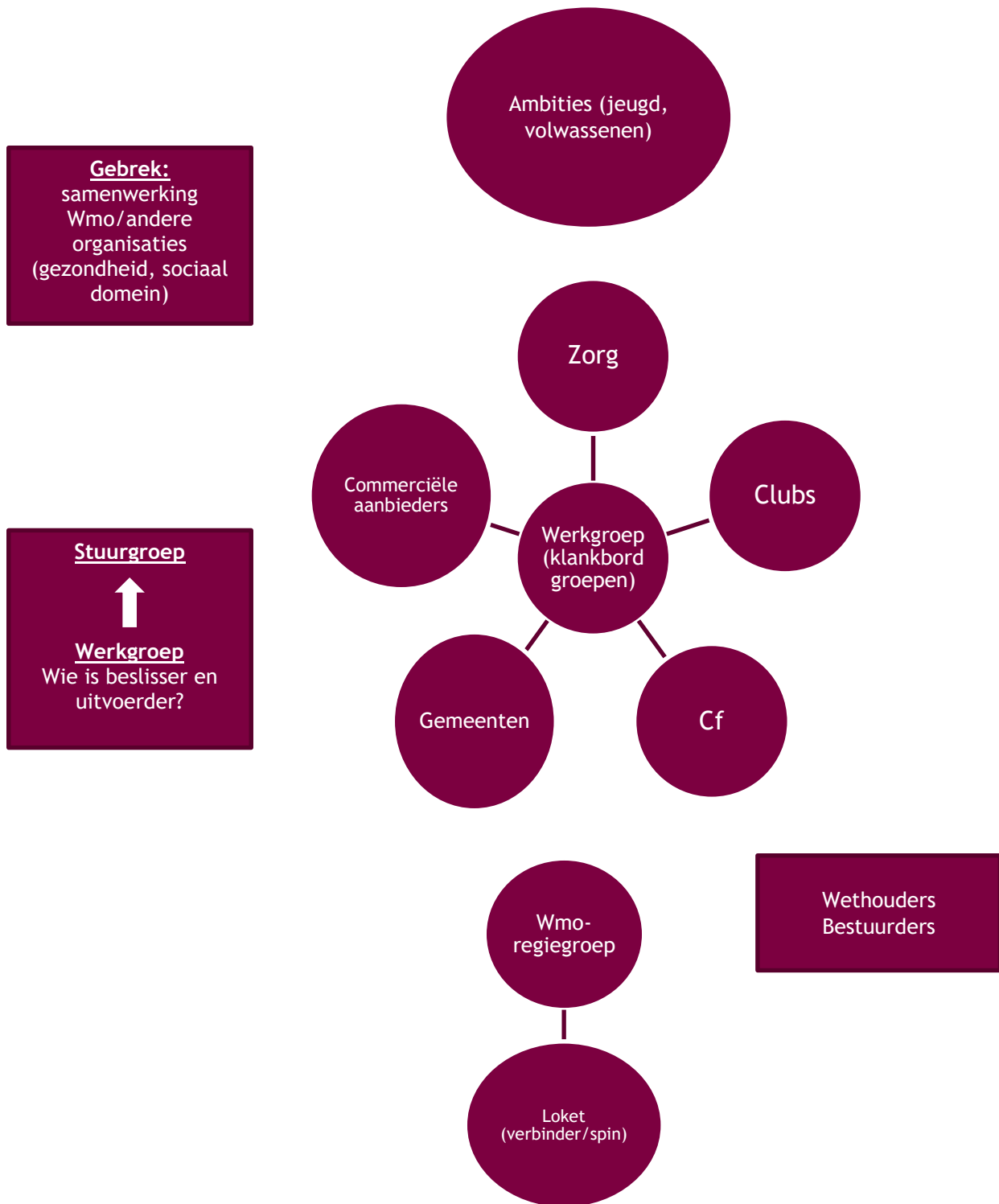
Doel = verhoging participatie vanuit doelgroep

Doelgroep = 'iedereen' (fysieke beperking, chronische beperking, psychisch, GGZ)

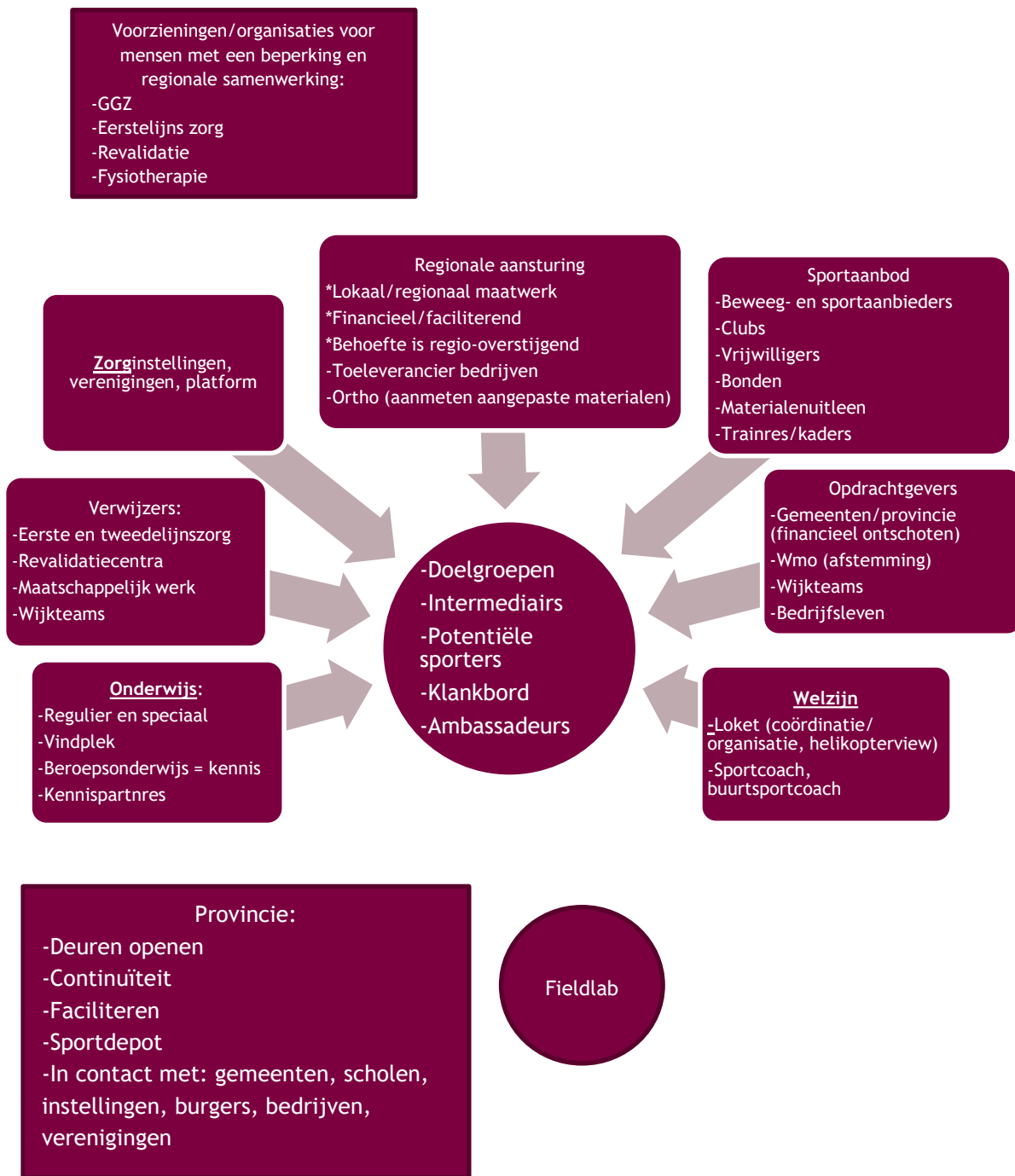

Sessie twee

Provincie (agenda van wethoudersoverleg)

Sessie drie

Bijlage VIII: resultaten sessies communicatie

De sessie 'Communicatie' vond driemaal plaats met andere deelnemers. Hieronder is de inbreng van drie sessies samengevoegd en weergegeven zoals ze op de briefjes zijn beschreven.

Doelgroepen

Primair

- Volwassenen, kind of ouders
- Mensen met dementie
- Mensen met een chronische aandoening
- Mensen met een zintuiglijke beperking
- Mensen met een motorische of verstandelijk beperking
- Mensen met gedragsproblemen/autisme
- Mensen met niet aangeboren hersenletsel en mensen in de revalidatie
- Onderwijs: Cluster 1 t/m 4

Secundair

- Buurtsportcoach, clinics
- Patiëntenverenigingen en belangenverenigingen/organisaties
- Hvb-jeugd, zorginstellingen, zorghuizen in wijken
- Ziekenhuizen/artsen/fysiotherapeuten
- Begeleider
- Intermediairs (onderwijs, huisartsen, revalidatiecentra)

Tertiair

- Sportverenigingen en sportaanbieder
- Trainers
- Sportbonden

Overige

- Beïnvloeders, beslissers, uitvoerders
- Gemeenten (Wmo)/politiek, lokaal/regionaal
- Bedrijfsleven (waaronder zorgverzekeraars)

Boodschap/doel

- Samenwerking: opzij zetten van eigen belang (zoals financieel belang)
- Ontschotting: meer samen zonder etiketten
- Mensen met een beperking:
 - o Hoe leuk het is
 - o Wat je kunt
 - o Waar te vinden
 - o Ontdek de sport die bij je past
 - o Eigenwaarde
 - o Samen sporten en bewegen (erbij horen, sociaal)
 - o Randvoorwaarden
- Intermediairs (sport, zorg, revalidatiecentra, GZZ, Wmo)
 - o Weten wat er is/goed is
 - o Wie wat doet
 - o Randvoorwaarden
- Beeldvorming: denken vanuit mogelijkheden
- Aanbod sport en beweegactiviteiten
- Functie van sportloket (laten zien wat je kan betekenen voor elkaar)
- Zichtbaarheid, vindbaarheid van sportloket en aanbieders
- Behoefte in iets inzichtelijk maken (materiaal, vervoer, financiën)
- Aantrekkingskracht om te sporten 'moet een beetje sexy zijn'
- Beweeg!
- Gezondheid

Middelen

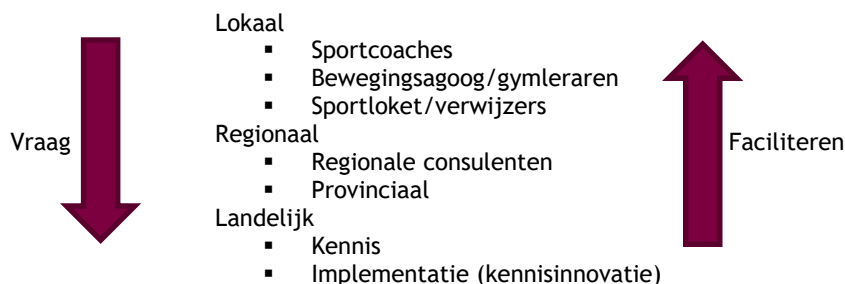
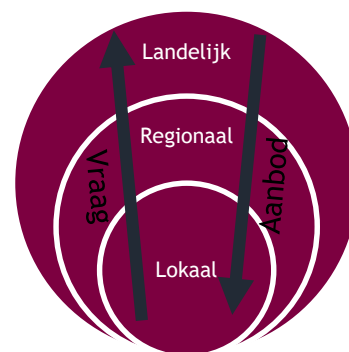
- Focusgroepen (klankbord) betrekken
- Praatgroepen/communities
- Evenementen
 - o Paralympic Experience
 - o Special KIDS-dag
- Persoonlijk contact (face to face)
 - o Mensen met een beperking
 - Good practices stories/storytelling
 - Persona's (karakterisering van een bepaald type van gebruiker)
 - o Intermediairs
 - Contactpersonen
 - Goede voorbeelden (methodieken, ervaringen)
 - o Netwerk/familie
 - o Partners/bedrijven
 - Kennismakingslessen, clinics (topsporters kunnen tijdens het geven van clinics vertellen wat zij bereikt hebben)
- Digitaal
 - o Digitaal loket
 - o E-mail ('direct mail')
 - o Sociale media
 - o Filmpjes (mensen volgen die nog niet sporten, maar ergens naartoe werken en op een gegeven moment iets in de sport bereikt hebben)
 - o Vloggen (beeldmateriaal van ervaringsdeskundige)
- Media (krant, blad, flyers, posters)
- Aangepaste middelen (zoals braille en pictogrammen)
- Provinciale campagne (eenduidig en duidelijke boodschap)
- Geld

Partners

- Plaatselijk/regionale zorgorganisaties (wijkverpleging, zorginstellingen, huisartsen, fysiotherapeuten) en welzijnsorganisaties
- Onderwijs
- Buurtsportcoach, sportaanbieders
- Sociale werkvoorziening

Rollen

- Structurele plannen op provinciaal niveau -> toepasbaar op lokaal niveau
- Behoeft peilen van de doelgroep
- Ervaringen delen
- Netwerk benutten
- Lokaal
 - o Aanjager = projectleider sportloket
 - o Doorverwijzers = buurtsportcoaches per gemeente, eerste en tweedelijnszorg
- Regio
 - o Regionale afspraken zorginstellingen
 - o Gemeenten interne invulling

Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht | Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | info@mulierinstituut.nl | www.mulierinstituut.nl